

Příloha 1 – struktura rozhovoru

- 1. Mohl/a byste se nám prosím představit?**
 - a. Kolik Vám je let?
 - b. Momentálně studujete, popřípadě kde? Nebo již pracujete, a kde konkrétně?

- 2. Jaká je vaše sluchová vada?**
 - a. Případně prosím o ukázkou na nějakých příkladech, např. můžete telefonovat? S obtížemi nebo vůbec?
 - b. Když stojí někdo za Vámi, rozumíte mu?
 - c. Slyšíte za sebou jedoucí auto, nebo tramvaj?
 - d. Komu rozumíte lépe? Ženám, či mužům a proč?
 - e. Jaké tóny slyšíte, či neslyšíte? Pískání, zvonění telefonu či mobilu, domácí zvonek apod.

- 3. Z jaké pocházíte rodiny? Rodiče jsou slyšící, či neslyšící, nebo je někdo nedoslýchavý?**
 - a. Máte sourozence, nebo příbuzného, kdo také neslyší/nedoslýchá jako Vy?

- 4. Navštěvoval/a jste školy pro sluchově postižené, nebo běžné školy v integraci? (Mateřskou školu, základní školu, střední školu, případně vysokou školu.)**

- 5. Mohl/a byste nám prosím přiblížit svoji docházku do mateřské školy?**
 - a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?
 - b. Rozuměl/a jste ve třídě, měl/a jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?

- 6. Mohl/a byste nám prosím přiblížit svoji docházku na základní školu?**
 - a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?
 - b. Rozuměl/a jste ve třídě/při výuce, měl/a jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?
 - c. Jaké jste měl/a zájmy, koníčky, kterým jste se věnoval/a?
 - d. Měl/a jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

- 7. Mohl/a byste nám prosím přiblížit svoje studium na střední škole?**
 - a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?
 - b. Rozuměl/a jste ve třídě/při výuce, měl/a jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?
 - c. Jaké jste měl/a zájmy, koníčky, kterým jste se věnoval/a?
 - d. Měl/a jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

- 8. Mohl/a byste nám prosím přiblížit svoje studium na vysoké škole?**
 - a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?
 - b. Rozumíte/Rozuměl/a jste při výuce/spolužákům, máte / měl/a jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?
 - c. Jaké máte/ jste měl/a zájmy, koníčky, kterým se věnujete/ jste se věnoval/a?
 - d. Měl/a jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

- 9. Máte kolem sebe spíše kamarády slyšící, či sluchově postižené?**
 - a. S kterými se Vám nejlépe komunikuje, a proč?
 - b. Čím jsou Vám blízcí?

- c. Jakou komunikaci celkově upřednostňujete? Znakový jazyk, mluvený jazyk, znakovanou češtinu apod.?

10. Váš partner je slyšící, nebo sluchově postižený?

- a. Pokud je slyšící - Jaký má pohled na Vaše sluchové postižení?
- b. Jak vnímá to, že jste sluchově postižený člověk?
- c. Nezáleží mu na tom (nezajímá se) nebo se naopak co nejvíce o tuto problematiku zajímá?

11. Jak vnímají nedoslýchavost/sluchové postižení Vaši kamarádi, jsou ochotní např. Vám zopakovat, čemu jste nerozuměl/a?

- a. Stal se Vám kvůli špatnému porozumění nějaký nepříjemný zážitek?
- b. Nebo naopak pozitivní, který Vás povzbudil?

12. Jaký máte pohled na kulturu neslyšících, na znakový jazyk?

- a. Učíte se ho, nebo ho již umíte? Stýkáte se s komunitou neslyšících?

13. Proč jste se chtěl/a nebo nechtěl/a zařadit do komunity neslyšících?

14. Kdy jste si začal/a uvědomovat to, že jste sluchově postižený/á?

- a. Jak Vám to vysvětlovali rodiče?
- b. Co na Vaše sluchové postižení říkali ostatní?
- c. Jak jste to vysvětloval/a Vy jim (ostatním)?

15. Jak jste procházel/a obdobím puberty?

- a. Hledal/a jste sám/sama sebe?
- b. Přemýšlel/a jste o tom, kam patříte, čím chcete v životě být?

16. Jak vnímáte to, že neslyšíte jako ostatní slyšící lidé?

- a. Kdybyste se mohl/a narodit znovu, chtěl/a byste být slyšící?
- b. Proč?

17. Co pro Vás znamená být nedoslýchavým?

18. Myslíte si, že existuje komunita nedoslýchavých?

- a. Chtěl/a byste, aby existovala?

Příloha 2 – jednotlivé rozhovory

Respondent 1

Tento rozhovor proběhl formou chatu 18. 4. 2015.

1. Mohla byste se nám prosím představit?

Jsem žena, je mi 24 let a pocházím z Děčína. Momentálně bydlím v Praze na studentském bytě.

a. Momentálně studujete, popřípadě kde? Nebo již pracujete, a kde konkrétně?

Studuji demografii a sociologii a momentálně je mou prací na plný úvazek psaní diplomové práce.

2. Jaká je vaše sluchová vada?

Jsem nedoslýchavá od svého narození, konkrétně mi byla zjištěna oboustranná percepční nedoslýchavost se ztrátou sluchu 75 %.

a. Případně prosím o ukázkou na nějakých příkladech, např. můžete telefonovat? S obtížemi nebo vůbec?

Telefonovat můžu, ale není mi to příliš příjemné, protože při komunikaci s lidmi jako doplňující nástroj používám odezírání ze rtů. Při telefonování v hlučném prostředí mám značné obtíže s rozuměním.

b. Když stojí někdo za Vámi, rozumíte mu?

Pokud stojí někdo za mnou, rozumím mu, občas ale mívám problém, pokud stojí někdo zády ke mně.

c. Slyšíte za sebou jedoucí auto, nebo tramvaj?

Tramvaj i auto většinou slyším, ale pokud jsem například na místě, kde auto nečekám, můžu ho slyšet až na poslední chvíli, protože se na ten zvuk nesoustředím.

d. Komu rozumíte lépe? Ženám, či mužům a proč?

Nevypozorovala jsem, že bych rozuměla lépe jen mužům či jen ženám, myslím, že větší roli hraje srozumitelnost projevu, rychlost a hlasitost mluvy. Ale jelikož bydlím na bytě se dvěma Ostraváky, můžu říct, že těm příliš nerozumím.

e. Jaké tóny slyšíte, či neslyšíte? Pískání, zvonění telefonu či mobilu, domácí zvonek apod.

Mám problém hlavně s hodně vysokými tóny. S domácím zvonkem mám občas problém - pokud někoho čekám, zvonek slyším, pokud však zvoní nečekaně a já jsem ve vzdálenější místnosti, stává se, že ho např. zařadím mezi zvuky zvenčí.

3. Z jaké pocházíte rodiny? Rodiče jsou slyšící, či neslyšící, nebo je někdo nedoslýchavý?

V rodině jsou všichni slyšící - rodiče, mladší bratr, i další širší příbuzenstvo.

a. Máte sourozence, nebo příbuzného, kdo také neslyší/nedoslýchá jako Vy?

Komunikují se mnou běžně bez nějakého zvláštního přístupu. Samozřejmě jsou tolerantní vůči tomu, pokud mi musí něco zopakovat. Pokud jsou v jiné místnosti než já a chtějí mi něco říct, tak vědí, že musí za mnou přijít (či na mě hlasitěji zavolat, abych přišla za nimi). A pokud na sobě sluchadla nemám, vědí, že si se mnou moc nepovídají.

4. Navštěvovala jste školy pro sluchově postižené, nebo běžné školy v integraci? (Mateřskou školu, základní školu, střední školu, případně vysokou školu). Navštěvovala jsem všechny školy v integraci.

5. Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku do mateřské školy?

Chodila jsem celkem do tří mateřských školek. První se mi moc líbila, měli jsme tam bazén a velké hřiště, ale asi za rok ji zrušili. Pak jsem chvíli přechodně chodila do stacionáře pro děti zejména s astmatickými problémy a nakonec jsme skončila v běžné školce.

a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?

Ve školkách se líbilo a nelíbilo to, co většině dětí. Měla jsem ráda různá zákoutí na zahradě, tu spoustu hraček, možnost hrát si s jinými dětmi. Nelíbilo se mi naopak spaní po obědě či jíst k obědu polévky. Paní učitelky věděly, že nosím naslouchadla a podle toho se tak ke mně chovaly (alespoň co si pamatuju) - dávaly pozor, abych si je nenamočila, při čtení pohádek si mě braly k sobě, abych je slyšela...

b. Rozuměla jste ve třídě, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?

Kamarády jsem ve školce měla (spíše kamarádky), ale vždy jen pár - dvě, tři, se kterými jsem trávila většinu času. S jednou z nich jsem se bavila až do střední školy, kdy se pak postupně naše cesty rozdělily.

6. Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku na základní školu? Neuvažovali rodiče například i o škole pro sluchově postižené?

Docházku na základní školu bych rovnou rozdělila na první a druhý stupeň, neboť se v mých zkušenostech lišily. Na prvním stupni jsme měli třídní učitelku, která byla takovou mojí ochránkyní. O mé sluchové vadě věděla a srozuměla s nimi ostatní děti. Myslím, že i více na nás všechny apelovala, abychom mluvili srozumitelně. Při výuce vždy nenápadně či více nápadně sledovala, zda rozumím. Pokud jsme psali diktát, měly jsme spolu smluvené různé znaky, např. pro sykavky c/s. Na druhém stupni se rozšířil počet učitelů, který nás učil, a všichni už o mé vadě nevěděli. Také se bohužel změnila část spolužáků, někteří kamarádi odešli na jazykovou školu, pár se jich odstěhovalo. Zatímco na prvním stupni jsme se bavili tak nějak všichni dohromady, na druhém stupni jsem měla užší kroužek kamarádek. Dnes už se ale nestýkáme.

a. Jaké jste měla zájmy, koníčky, kterým jste se věnovala?

Zájmů jsem měla hodně, nejprve jsem chodila na keramiku, nějaký výtvarný kroužek, na flétnu, později na pinčes. Na druhé stupni jsem taky začala hodně číst.

b. Měl/a jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

Výhody už jsem žádné prakticky neměla (kromě cizího jazyka, kdy jsem měla výhodu při poslechových částech - učitel mírněji hodnotil moje chyby), ale nijak mi nevadilo, většinou jsem rozuměla dobře.

c. Neuvažovali Vaši rodiče o základní škole pro sluchově postižené?

Pokud vím, tak o ZŠ pro sluchově postižené rodiče neuvažovali, protože ty možnosti v místě mého bydliště ani nebyly a navíc znaly některé paní učitelky na prvním stupni a věděly, že budou na mne brát ohled.

7. Mohla byste nám prosím přiblížit svoje studium na střední škole? Neuvažovala jste s rodiči či sama o škole pro sluchově postižené?

Na střední školu jsem chodila na gymnázium ve svém městě. Vzhledem k tomu, že jsem tam chtěla a měla jsem tam kamarády, jsme s rodiči o žádné jiné alternativě nepřemýšleli. Na střední škole o mé vadě kromě třídního učitele, angličtinářky a němčinářky ostatní učitelé nevěděli a to z toho důvodu, že jsem nechtěla být přede všemi nějak zvýhodňována. Nevěděli to ani všichni spolužáci, protože jsem spíše nevěděla, jak jim to říct.

a. Rozuměla jste ve třídě/při výuce, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?

Při výuce jsem většinou rozuměla, případně mi pomáhala moje spolusedící kamarádka. Kamarády jsem ve škole měla, s většinou se stýkáme dodnes.

b. Jaké jste měla zájmy, koníčky, kterým jste se věnovala?

Věnovala jsem se především skautingu a dobrovolnické činnosti (s mentálně postiženými), potom plavání, chození do divadla, četbě, akcím s kamarády.

c. Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

Výhody jsem v podstatě žádné neměla, jen občas při výuce cizího jazyka (opět při poslechu, tolerantnější hodnocení).

8. Mohla byste nám prosím přiblížit svoje studium na vysoké škole?

a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?

Na vysoké škole oceňuji zejména existenci materiálů k daným předmětům, které usnadňují rozumění při výuce.

b. Rozumíte při výuce/spolužákům, máte tam kamarády? Stýkáte se dodnes?

Většinou rozumím, mívám problém s rozuměním jen spíše, pokud učitel zmíní např. jméno nějakého badatele, kterého neznám. Vzhledem k tomu, že místnosti, kde výuka probíhá, bývají velké, mám problém s rozuměním, pokud si sednu do zadních lavic. Občas nerozumím spolužákům, pokud se při výuce na něco ptají a sedí dál ode mne. Kamarády mám, stýkáme se i mimo školu.

c. Jaké máte zájmy, koníčky, kterým se věnujete?

Zájmů od střední školy trochu ubylo, věnuji se četbě, plavání, kultuře, rekreačně různým druhům sportu.

d. Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

Na vysoké škole nemám žádné výhody, protože jsem o ně neměla zájem.

9. Máte kolem sebe spíše kamarády slyšící, či sluchově postižené?

Vzhledem k tomu, že jsem se vždy pohybovala v prostředí nespécializovaném na sluchově postižené, jsou moji kamarádi všichni až na jednu slyšící. Jedna kamarádka je jako já nedoslýchavá a s tou se mi komunikuje velmi dobře i v hlučném prostředí, neboť si navzájem více rozumíme, jak komunikovat.

a. S kterými se Vám nejlépe komunikuje, a proč?

Nejlépe se mi obecně komunikuje s lidmi, kteří mluví dostatečně nahlas (ale hlasitost není tou nejdůležitější podmínkou) a dobře artikulují a mají normální rychlost mluvy.

b. Jakou komunikaci celkově upřednostňujete? Znakový jazyk, mluvený jazyk, znakovou češtinu apod.?

Vzhledem k tomu, že znakový jazyk neovládám, upřednostňuji to jediné, co umím - mluvené slovo.

10. Váš partner je slyšící, nebo sluchově postižený?

Můj partner je slyšící.

a. Pokud je slyšící - Jaký má pohled na Vaše sluchové postižení?

Mé sluchové postižení přijal bez problémů (jsem jeho holka na baterky).

b. Jak vnímá to, že jste sluchově postižený člověk?

Při komunikaci bere na mě ohled – snaží se mluvit vždy srozumitelně a dostatečně nahlas, zejména v hlučném prostředí. Už na mě pozná, pokud mu nerozumím a jsem líná se zeptat, co říkal.

c. Nezáleží mu na tom (nezajímá se) nebo se naopak co nejvíce o tuto problematiku zajímá?

Zejména na začátku našeho vztahu se o tuto problematiku hodně zajímal, hledal si k tomu spoustu informací, i aniž bych o tom věděla.

11. Jak vnímají nedoslýchavost/sluchové postižení Vaši kamarádi, jsou ochotní např. Vám zopakovat, čemu jste nerozuměla?

Moji kamarádi jsou ochotní zopakovat, čemu jsem nerozuměla, ale pokud je nás více, tak se občas v rozhovoru ztrácím a není vždy v proudu rozhovoru příležitost zeptat se, co ten který člověk říkal. Jinak ale vnímají moji nedoslýchavost jako součást mne a berou to dobře.

a. Stal se Vám kvůli špatnému porozumění nějaký nepříjemný zážitek?

Kvůli špatnému porozumění se mi stává často, že dojde k nějaké vtipné či naopak k nepříjemné situaci. Nepříjemné to bývá spíše s cizími lidmi, kteří o mě vadě nevědí a dojdou spíše k pocitu, že jsem asi divná/ neslušná/ zamilovaná. Bohužel se mi stává, že mě někdy už nebaví ptát se, co ten druhý říkal a tak odpovím na něco, co si myslím, že říkal. Nedávno se mě například jeden člověk ptal, jak se jmenuju a já mu na to odpověděla, že ne, děkuju (v domnění, že mi něco nabízí). Ale většinou se tomu pak zasmějeme.

12. Jaký máte pohled na kulturu neslyšících, na znakový jazyk?

a. Učíte se ho, nebo ho již umíte? Stýkáte se s komunitou neslyšících?

S komunitou neslyšících se nestýkám a znakový jazyk neumím. Začala jsem se ho ale učit a mám v plánu chodit na kurzy a naučit se ho. A to kvůli tomu, že bych ráda pronikla do této komunity, neboť myslím, že k nim mám vlastně blízko.

13. Proč jste se chtěla nebo nechtěla zařadit do komunity neslyšících?

Jak už jsem odpověděla, myslím, že bych k nim mohla mít blízko a přitom o nich vlastně nic nevím, ráda bych se s nimi seznámila.

14. Kdy jste si začala uvědomovat to, že jste sluchově postižená?

a. Jak Vám to vysvětlovali rodiče?

b. Co na Vaše sluchové postižení říkali ostatní?

c. Jak jste to vysvětlovala Vy jim (ostatním)?

Popravdě tohle je těžká otázka. Vlastně totiž vůbec nevím. Ostatním jsem to vysvětlovala vždy tak, jak to je, většinou se to snažím zlehčovat, protože nechci, aby ostatní nabyli dojmu, že je to nějaký velký problém.

15. Jak jste procházela obdobím puberty?

a. Hledala jste sama sebe?

b. Přemýšlela jste o tom, kam patříte, čím chcete v životě být?

Tak jako asi každý dospívající člověk jsem i já hledala své místo, čím chci být a kam patřím. Různě jsem snila o tom, jaké by to bylo, kdybych slyšela jako ostatní, chtěla jsem mezi ně zapadnout. Popravdě přijetí sebe sama jako nedoslýchavé mi trvalo dlouho, myslím, že nejvíc tomu pomohl právě stávající partner.

Jak Vám pomohl?

No tak pomohl mi tím, že v tom neviděl vůbec žádný problém a má mě rád takovou, jaká jsem.

16. Jak vnímáte to, že neslyšíte jako ostatní slyšící lidé?

Občas mě to mrzí v tom smyslu, že si např. některé kulturní akce nemůžu natolik vychutnat a jsem spíše v napětí ve snaze zachytit každé slovo. Ale jinak jsme sebe sama přijala takovou, jaká jsem.

a. Kdybyste se mohla narodit znovu, chtěla byste být slyšící?

Kdybych se mohla narodit znovu, chtěla bych zlepšit spíše jiné vlastnosti, ale nedoslýchavost bych si asi nechala.

b. Měla jste někdy období, kdy jste se styděla za svoje kompenzační pomůcky, tj. sluchadla? Skrývala jste to nějak, nebo jak jste to vnímala?

Za sluchadla jsem se asi styděla, hlavně v období puberty, ale těžko říct, možná si to jen nechci připustit a stydím se za ně i teď - nosím přes ně vlasy, tak to není vidět, takže je vlastně maskuju. Možná to zní paradoxně, že je maskuju a přitom tvrdím, že jsem sama sebe přijala takovou, jaká jsem - ale myslím, že snad zas tolik paradoxní není, prostě jen nepotřebuju, aby viděl hned každý.

17. Co pro Vás znamená být nedoslýchavým?

Být nedoslýchavou pro mne znamená být něčím odlišnou. Je to něco, co mne charakterizuje, něco, co mě v každodenních situacích učí nestydět se za to a umět si udělat ze sebe srandu.

18. Myslíte si, že existuje komunita nedoslýchavých?

a. Chtěl/a byste, aby existovala?

Myslím, že komunita přímo nedoslýchavých neexistuje, ale věřím, že jsou bez problému přijímány mezi komunitu neslyšících. Komunitu nedoslýchavých bych ale uvítala.

Respondent 2

1. Mohla byste se nám prosím představit?

Jsem žena a jsem z Prahy.

a. Kolik Vám je let?

24

b. Momentálně studujete, popřípadě kde? Nebo již pracujete, a kde konkrétně? Momentálně studuji 2. ročníkem magisterské studium na Přírodovědecké fakultě UK. Zatím nepracuji, ale chtěla bych.

c. V jakém oboru byste chtěla pracovat?

Ráda bych pracovala ve svém oboru, co studuji. Ale pokud bude problém se sehnáním práce, tak se nebráním práci v jiném oboru.

2. Jaká je vaše sluchová vada?

Mám praktickou hluchotu.

- a. Případně prosím o ukázkou na nějakých příkladech, např. můžete telefonovat? S obtížemi nebo vůbec?**

Nemohu vůbec telefonovat.

- b. Když stojí někdo za Vámi, rozumíte mu?**

Slyším, že mluví, ale nerozumím mluvenému slovu.

- c. Slyšíte za sebou jedoucí auto, nebo tramvaj?**

Ano, jak kdy – záleží na více faktorech, jako je např. další hluk v okolí, typ motoru u auta apod.

- d. Komu rozumíte lépe? Ženám, či mužům a proč?**

Ženám, většinou se více snaží a obecně lépe artikulují, což usnadňuje odezírání.

- e. Jaké tóny slyšíte, či neslyšíte? Pískání, zvonění telefonu či mobilu, domácí zvonek apod.**

Všechny výše uvedené zvuky slyším, ale opět stejně jako u dopravních prostředků záleží na dalších faktorech. Dobře to slyším v blízkosti a v klidném prostředí. V ostatních případech je to už jak kdy.

3. Z jaké pocházíte rodiny? Rodiče jsou slyšící, či neslyšící, nebo je někdo nedoslýchavý?

- a. Máte sourozence, nebo příbuzného, kdo také neslyší/nedoslýchá jako Vy?**

Pocházím ze slyšící rodiny. Nikdo další v mé rodině nemá sluchovou vadu.

- b. Jak spolu komunikujete? Učili se rodiče znaky, uvažovali o tom, že by na Vás znakovali?**

Komunikuje spolu mluvenou češtinou, s tím, že já odezírám. Myslím, že se rodiče nikdy neučili znaky a vzhledem k mé dobré adaptabilitě se rozhodli mě učit mluvit, abych mohla normálně studovat a pracovat.

4. Navštěvovala jste školy pro sluchově postižené, nebo běžné školy v integraci? (Mateřskou školu, základní školu, střední školu, případně vysokou školu.)

Ne, nenavštěvovala jsem je. Vždy jsem byla integrována v běžných školách.

- a. Uvažovala jste někdy o škole pro sluchově postižené, a proč? Na ZŠ, SŠ?**

Zprvu vůbec. Až pak v druhé polovině gymnázia jsem měla chvíli krizi, že to už na mě bylo hodně náročné a to jsem to šla na jeden den zkusit do Ječné, ale nakonec jsem to vzdala a rozhodla jsem se to dostudovat tam, kde jsem byla. Důvodem byl velký rozdíl v probrané látce mezi gymnáziem pro sluchově postižené a normálním gymnáziem a také to, že jsem si říkala, že se mi budou dělat snáz přijímačky na VŠ z gymplu kde jsem byla.

5. Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku do mateřské školy?

- a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

Na nic moc si nevzpomínám vzhledem k nízkému věku.

- b. Rozuměla jste ve třídě, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**

V dětském kolektivu tento problém není tak výrazný a ani to děti neřeší. Tento problém se stává složitým až v období dospívání a dospělosti. Měla jsem tam kamarády, ale nestýkám se s nimi. Ani už nevím, jak se jmenovali apod.

6. Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku na základní školu?

- a. **Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?** *Nelíbil se mi moc kolektiv ve třídě i pozdější chování třídní učitelky, ale to netýkalo mě, ale celé třídy. Naopak jsem tam měla jednu hodně dobrou kamarádku, se kterou jsem si dobře rozuměla.*
- b. **Rozuměla jste ve třídě/při výuce, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**
Ano rozuměla jsem. Učitelka mluvila zřetelně a bylo nás málo ve třídě. Měla jsem tam kamarády, ale opět se nestýkáme.
- c. **Jaké jste měla zájmy, koníčky, kterým jste se věnovala?**
Hrála jsem volejbal, chodila na kreslení a keramiku a gymnastiku. Také jsem hrála na klavír.
- d. **Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**
Ne.

7. Mohla byste nám prosím přiblížit svoje studium na střední škole?

- a. **Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**
Nelíbil se mi přístup některých profesorů ohledně poskytování materiálů, nebo poskytování testů písemnou formou, někteří s tím dělali problémy. Nebo zpochybňovali, že jsem to opravdu neslyšela, i když jsem to opravdu neslyšela. Ale těch bylo málo, většinou jsem se setkala s vstřícným přístupem a ochotou.
- b. **Rozuměla jste ve třídě/při výuce, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**
Při výuce jsem většinou nerozuměla, látku jsem doučila potom doma. Jen asi na jednom dvou předmětech jsem rozuměla odezíráním. Měla jsem tam kamarádky a stýkáme se dodnes několikrát do roka.
- c. **Jaké jste měla zájmy, koníčky, kterým jste se věnovala?**
Tehdy jsem hrála na klavír, kreslila, chodila na atletiku, volejbal a lezení.
- d. **Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**
Ne. Maximálně jsem nemusela absolvovat ústní zkoušení u tabule, když jsem nerozuměla.

8. Mohla byste nám prosím přiblížit svoje studium na vysoké škole?

- a. **Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**
Nelíbil se mi přístup vyučujících k handicapovaným, ignorování mailů, problémy se získáváním materiálů, více času na některé úkoly a úpravami při ústních zkouškách. Nyní už je to docela dobré, hodně si na mě zvykli. Samozřejmě to neplatí pro všechny vyučující, někteří mi zas naopak hodně pomohli a jsem jim za to hodně vděčná. Líbí se mi možnost přepisů na přednáškách, konečně rozumím tomu výkladu a mám alespoň z větší části rovnocennější přísun informací jako mí spolužáci a kolegové.
- b. **Rozumíte při výuce/spolužákům, máte tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**
Při výuce nerozumím, čtu přepisy. Při individuálních konzultacích většinou dobře rozumím. Spolužákům moc nerozumím, ale když se snaží a mluví se mnou tak jo. Mám zde pár kamarádů.
- c. **Jaké máte zájmy, koníčky, kterým se věnujete?**

Věnuji se józe, běhání, volejbalu a občas kreslení a dalším aktivitám.

- d. **Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**

Ne.

9. Máte kolem sebe spíše kamarády slyšící, či sluchově postižené?

Mám kolem sebe spíše slyšící kamarády, neboť se převážnou část života pohybuji mezi slyšícími.

- a. **S kterými se Vám nejlépe komunikuje, a proč? "**

To je těžká otázka. Pokud bych to brala obecně tak s neslyšícími. Ale pokud to budu brát konkrétně – svoje kamarády, tak je to půl na půl – oboje z toho má své výhody a jiná pozitiva co mi to přináší. Těžko říct.

- b. **Čím jsou Vám blízcí?**

Sluchově postižení - tím že jim dobře rozumím, se svými kamarády se mohu dobře bavit – rozumím jim, nejsou nepříjemní, když nerozumím a je to celkově v pohodě. Slyšící mi zas jsou většinou blíže svojí mentalitou, ale to je dáno tím, že jsem většinu času mezi nimi a vyrůstala jsem mezi nimi, takže je to pro mě rovněž přirozená společnost.

- c. **Jakou komunikaci celkově upřednostňujete? Znakový jazyk, mluvený jazyk, znakovou češtinu apod.?**

Preferuji mluvenou češtinu.

10. Váš partner je slyšící, nebo sluchově postižený?

- a. **Pokud je slyšící - Jaký má pohled na Vaše sluchové postižení?**

Partner je slyšící. Vím o mém handicapu a snaží se brát ohledy, ale zase na druhou stranu z toho nedělá velkou vědu, což mi vyhovuje - nechci, aby mě litoval, apod., ale bral mě jako normální s tím, že mám určitá omezení v komunikaci apod. Potřebuje více času, aby na mě zvyknul, ale už teď vnímám, jak je ohleduplný a tolerantní, když na to přijde, což mě těší, i se snaží více artikulovat.

- b. **Jak vnímá to, že jste sluchově postižený člověk?**

Bere to celkem v pohodě. Ví, že s tím nic nenadělám a bere mě takovou, jaká jsem. Samozřejmě ho určité věci kvůli mně mrzí. Třeba že špatně rozumím v kolektivu, nebo neslyším dobře hudbu na plese apod.

- c. **Nezáleží mu na tom (nezajímá se) nebo se naopak co nejvíce o tuto problematiku zajímá?**

Tak normálně, ani to moc neřeší a ani to není tak že by ho to nezajímalo.

11. Jak vnímají nedoslýchavost/sluchové postižení Vaši kamarádi, jsou ochotní např. Vám zopakovat, čemu jste nerozuměl/a?

- a. **Stal se Vám kvůli špatnému porozumění nějaký nepříjemný zážitek?**

Nevzpomínám si.

- b. **Nebo naopak pozitivní, který Vás povzbudil?**

Kolikrát si kamarádi prostřednictvím nějaké situace uvědomili, jak je těžké rozumět, nebo jak jsem na to dobře, že bych na tom mohla být vzhledem k vysoké ztrátě hůř (hůře mluvit apod.)

12. Jaký máte pohled na kulturu neslyšících, na znakový jazyk?

- a. **Učíte se ho, nebo ho již umíte? Stýkáte se s komunitou neslyšících?**

Učila jsem se ho půl roku, ale už jsem to vzdala jednak z časového důvodu a také nemám takovou možnost to každý týden využívat a zapomínám to. Čas od času se neslyšícími setkám při nějaké akci – tak 1-2x do roka.

13. Proč jste se chtěla nebo nechtěla zařadit do komunity neslyšících?

Bylo to dáno tím, že jsem vyrůstala mezi slyšícími a i jsem byla integrována...není to ani tak tím, že bych nechtěla. Bylo to tak lepší, protože jsem byla studijní typ a stejně bych se v životě nevyhnula kontaktu se slyšícími.

14. Kdy jste si začala uvědomovat to, že jste sluchově postižená?

Já jsem to nikdy tak moc neřešila, brala jsem to tak jak to je. Ale víc jsem si to uvědomovala až pak v dospívání a teď, kdy je to mnohem horší – kolektivy, slyšící přítel apod.

a. Jak Vám to vysvětlovali rodiče?

Nijak. Jen že někdo má špatné oči, tak má brýle a někdo zas uši a má sluchadla a tak.

b. Co na Vaše sluchové postižení říkali ostatní?

V rodině v první chvíli tím byli zaskočení, nezažili to dosud a byli smutní a dnes to berou sportovně. A kamarádi – ti to kolikrát ani nenapadne, že neslyším nebo si toho nevšimnou.

c. Jak jste to vysvětlovala Vy jim (ostatním)?

Já se snažím ostatním, když nerozumím říct, že špatně slyším, aby hovor přizpůsobili tomu, abych jim rozuměla. Ale jak kdy podle situace.

15. Jak jste procházela obdobím puberty?

a. Hledala jste sama sebe?

To ani nevím, ale trápilo mě hodně, že mám málo kamarádů, že špatně rozumím, nemám přitele apod. Problém komunikace byl najednou daleko palčivější, což souvisí s tím, že děti si najednou přestávají hrát a chodí do hospod, víc se baví apod.

b. Přemýšlela jste o tom, kam patříte, čím chcete v životě být?

c. Mokrát, ale myslím, že už to mám vyjasněné – alespoň z části.

16. Jak vnímáte to, že neslyšíte jako ostatní slyšící lidé?

a. Kdybyste se mohla narodit znovu, chtěla byste být slyšící?

Ne, ani nevím jaké to je a neřeším – prostě neslyším a tak to je. Takže neztrácím čas takovými úvahami. Maximálně mě to štve při hovoru s více lidmi, že nerozumím – to jediné bych změnila.

17. Co pro Vás znamená být nedoslýchavým?

Nevím, co tím myslíš...normálně žiju.

Když se řekne, že jste nedoslýchavá, co byste při popisu cizí osobě o tom řekla, jaké máte nevýhody, výhody, co se Vám na tom líbí atd.?

Jéžiš, to je otázka..., nevím..., že převážně odezírám a využívám zbytky sluchu, které mi jsou oporou pro snazší odezírání. Nevýhodou je porozumění v kolektivu, hromadné diskuzi..., kdy mluví více lidí, nevýhodou je rovněž navazování nových kontaktů ve zdravé společnosti...hledání kamarádů, partnera apod., nebo tma, hluk a další faktory ztěžující odezírání, špatná artikulace lidí... Výhoda – mohu vypnout sluchátka kdy chci, a...nevím...každopádně jsem spokojená tak jak jsem.

Vy sama se cítíte být nedoslýchavá či neslyšící? Případně, co Vás k tomu vede?

Spíš nedoslýchavá nebo řekněme spíš slyšící. Protože jsem mezi slyšícími pořád.

Dokonce až tak?

No, nevím, ale asi ano. Ale není to, že bych nechtěla být řazená k neslyšícím. Spíš je to dáno okolnostmi, výchovou apod. Má to své stinné stránky, třeba, že na sebe mám až moc vysoké nároky a tak zapomínám, že mám určitá omezení. A menší kontakt se sluchově postiženými, i když je mi s nimi vždy dobře.

Slyšící určitě nejsem, spíše prostě, když jsem pořád mezi slyšícími a bavím se s nimi a sluchově postižené vidím jen dvakrát do roka, tak kolikrát zapomínám, že neslyším. I když překážky v dorozumění mám dennodenně. Těžko se to vysvětluje.

a. Měla jste někdy období, kdy jste se styděla za svoje kompenzační pomůcky, tj. sluchadla? Skrývala jste to nějak, nebo jak jste to vnímala?

Třeba mi to někdy trochu vadilo. Nebo jsem si říkala, že by se ke mně chovali jinak, kdybych si sundala sluchadla. Ale nenosila jsem rozpuštěné vlasy. Vždy jsem si to pak v hlavě srovnala a vykašlala se na to. Jinak jsem to většinou neřešila. Samozřejmě, že jsem měla taky krize a dost špatné nálady, kdy jsem se hodně trápila, ale když to беру celkově, tak jsem to spíše neřešila.

A na základní škole to bylo v pohodě?

Na základce ano. To spíš na střední, jak přichází puberta, kluci a tak.

18. Myslíte si, že existuje komunita nedoslýchavých?

Myslím si, že není.

a. Chtěla byste, aby existovala?

Ano, určitě by to bylo fajn – měli by společné zážitky, problémy apod., což by bylo přínosné pro všechny. Přece jen mezi neslyšícími a nedoslýchavými jsou určitě rozdíly.

Respondent 3

Tento rozhovor proběhl formou chatu 18. 4. 2015.

1. Mohla byste se nám prosím představit?

Jsem z Prahy.

a. Kolik Vám je let?

Je mi 22 let.

b. Momentálně studujete, popřípadě kde? Nebo již pracujete, a kde konkrétně?

Pracuji recepční či pokladní ve sportovním a rekreačním areálu v Praze.

2. Jaká je vaše sluchová vada?

Jsem těžce nedoslýchavá, oboustranná ztráta sluchu..

a. Případně prosím o ukázkou na nějakých příkladech, např. můžete telefonovat? S obtížemi nebo vůbec?

S telefonováním nemám problém.. samozřejmě při špatném signálu se třeba tón zasekává, tak se mi hůř rozumí tomu dotyčnému nebo když má slabý tón mluvení, drmolí apod.

b. Když stojí někdo za Vámi, rozumíte mu?

Jak kdy .. záleží zda dotyčný mluví srozumitelně a hlasitě.. Většinou poprosím, abych mu viděla lépe na pusu, je to pro mě jistější

c. Slyšíte za sebou jedoucí auto, nebo tramvaj?

Slyším.. Většinou se stává, že nevím z jakého směru auto či tramvaj přijíždí..

d. Komu rozumíte lépe? Ženám, či mužům a proč?

Jednoznačně ženám. Muži jsou líní odezírat a strašně rychle mluví..

- e. **Jaké tóny slyšíte, či neslyšíte? Pískání, zvonění telefonu či mobilu, domácí zvonek apod.**

Tak když se věnuji nějakou práci, spíš že se soustředím na jednu věc, tak moc nevnímám okolí.. Ale jinak vše slyším v normálu,prozatím Někdy se také stane, že něco pípá, který tón neznám, tak se snažím zjistit odkud to přichází..

3. **Z jaké pocházíte rodiny? Rodiče jsou slyšící, či neslyšící, nebo je někdo nedoslýchavý?**

- a. **Máte sourozence, nebo příbuzného, kdo také neslyší/nedoslýchá jako Vy?**
Moje babička je neslyšící, nežijící dědeček byl lehce nedoslýchavý. Maminka je těžce nedoslýchavá jako já, taťka slyšící a sestra slyšící.. Takže to máme fifty fifty.

4. **Navštěvovala jste školy pro sluchově postižené, nebo běžné školy v integraci? (Mateřskou školu, základní školu, střední školu, případně vysokou školu.)**

Jesle + mateřská školka slyšící, základní škola pro sluchově postižené Ječná, střední hotelová škola ve Vršovicích pro slyšící ..

5. **Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku do mateřské školy? Podle čeho (proč) se rodiče rozhodli pro slyšící školku a jesle?**

No nejsem si moc jistá.. Ale vím, že jsem to měla kousek a chtěla, abych se já naučila v prostoru mezi slyšícíma. Tam jsem problémy neměla, zvládala jsem to a něco pro zasmání našla jsem tam dětskou lásku haha

- a. **Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

z mateřské školy si nijak nepamatuji.

- b. **Rozuměla jste ve třídě, měl/a jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**

Z MŠ si nijak nevybavuji.

6. **Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku na základní školu? Proč jste se rozhodla (příp. rodiče) pro školu pro sluchově postižené?**

Do základní školy jsem chodila každý den, nebyla jsem na internátě. Do této školy mě zařadila moje mamka, neboť tam chodila také a věděla, že tato škola se o mě dobře postará, což taky je a byla pravda

- a. **Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

na základce jsem byla spokojená, byla jsem obklopena s neslyšícími aj nedoslýchavými lidmi, byli jsme si rovni.. Nemohu nic vytknout .

- b. **Rozuměla jste ve třídě/při výuce, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**

Ve třídě jsem problém neměla.. Učení či výuku jsem zvládala. S kamarády se stýkáme nebo jsme v kontaktu do dnes.

- c. **Jaké jste měla zájmy, koníčky, kterým jste se věnovala?**

Na základce jsem věnovala basketbalu, účastnila jsem každý rok sportovním hrám. Chodila jsem na různé kurzy, nejvíc jsem věnovala lantinskoamerickém tanci

- d. **Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**

Na základce jsem ani výhodu neměla, všichni jsme na tom byli stejně. To spíš na střední škole.

7. Mohla byste nám prosím přiblížit svoje studium na střední škole?

Každodenní studium, prostě od pondělka do pátku. Po 9. třídě jsem věděla, že na gymnázium nechci. Chemie a fyzika není můj obor a trpět celé 4 roky jsem si řekla ani náhodou! Tak jsem uvažovala „chytře“, jaká škola má uplatnění i budoucnu. Zvolila jsem si hotelovou školu, neboť má všestranné a různé možnosti kam dál po střední.. Jenže já chtěla do neslyšící hotelové školy, mamka mi to zakázala, že mám na to abych chodila do slyšící. Já chtěla svůj studium ulehčit, abych nemusela moc dřít. Ale mamka mi dala ultimátum buď hotelová škola mezi slyšícími a nebo gymnázium v Ječné No bohužel jsem musela dát přihlášku do hotelové školy mezi slyšícími. Předem než jsem dávala přihlášku jsem měla možnost se tam podívat, jak vypadá výuka. Měla jsem menší štěstí, že tam pracovala učitelka, která má neslyšícího syna - Martin Výborný, takže zkušenosti má. Také ještě jedna profesorka, která bývala ředitelkou gymnázia a u ní chodila neslyšící studentka. Po pár hodinách všichni studenti si oblíbili mě, pozvali mě na oběd, do jídelny školy a přesvědčovali mi, ať se tu přihlásím a drželi mi palce, abych se tam taky dostala. Byla jsem tak dojatá a už jsem věděla, že se mi tu bude líbit. Přijímací zkoušky jsem dělat nemusela, neboť jsem měla dobrý průměr, taková klika. Při prvním nástupu do prvního ročníku jsem byla nervozní, neboť jsem neznala nikoho. Chtěla jsem rovnout jít do druhého ročníku, kde jsem tam byla na podívanou . Třídni učitelka předem oznámila mých spolužáku, že jsem sluchově postižená a ke mě musí přistupovat trochu jiným způsobem a blablaba. Pak hned další týden jsme jeli na 1. ročníkový zájezd jakoby seznámení pohromadě - vypadlo mě, jak jsme tomu říkali. Poznávala jsem své spolužáky, nový život mezi slyšícími. Proběhlo to v cajku. Pak po týdnu jsme se vrátili do reality a chodili do školy. Po měsíci než jsem šla do školy, jsem seděla na gauči a něco učila. Mamka si všimla, že jsem taková mrzutá a zeptala se mi, jak jde škola a já bezohledu rozbřečela a řekla, že to nezvládnou!! Mamce taky uronily pár slz, objala mě a řekla musíš bojovat, ty na to máš! Od té doby uběhlo půl roku a řekla jsem si, že to tak hrozné nebylo. Byla jsem na dně, protože jsem tam neměla nikoho nejbližšího a bála jsem se, že mě budou odstraňovat a mít pocit, že tam nepatřím. Naštěstí tomu tak nebylo a dosáhla jsem to až do konce a jsem na to hrdá. Samozřejmě velký dík patří mé mamince, která mě držela po celou dobu. Nelituji, že jsem tam šla. Získala jsem spousta zkušeností, jak negativních, tak i pozitivních.

a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?

Líbilo se mi, že některé učitelé u mě měli velký respekt a hlavně velkou trpělivost. Třeba při zkoušení cizích jazyků jsem nechtěla, aby mě zkoušeli před ostatními, neboť jsem neslyšící a hůře se mi vyslovují názvy. Brali mi v tom ohledy a zkoušeli mě individuálně v jejich kabinkách. Také se mi líbilo, že mi spolužáci nebyli závistiví, že jsem měla více výhody při zkoušení a testů, než měli oni.

b. Rozuměla jste ve třídě/při výuce, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?

Při výuce to nebylo jednoduchý, musela jsem soustředit na to co říká profesor a zároveň si psát poznámky. Ještě, že jsem měla milé spolužačky, že mi půjčovaly sešity na dopsání Kamarády jsem měla nejen z mé třídy, ale i z jiných tříd. V kontaktu jsme do dnes.

c. Jaké jste měla zájmy, koníčky, kterým jste se věnovala?

Bavilo mě hrát volejbal. Na střední mě hodně času zabralo učení. 1 a 2 ročník jsem byla poctivá, hlídala jsem, aby mi nic neuniklo, na všechno jsem byla připravená. Pak jsme si zvykla a věděla, jak to chodí. 3. a 4. jsem zanedbávala.

d. Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

Výhody jsem psala v a), že se mi líbilo, jak u mě brali toleranci. Byly i krušné chvíle, klasika.. Do dnes vše vzpomínám jen v dobrém. Jsem hrdá na sebe, že jsem to dotáhla do konce. Nevýhody byly: v nějakém předmětu profesor/ka se ptal na otázky a my odpovídali a případně pokud nevíme, tak jsme si zapisovali poznámky. Nás bylo 32 a každý mluvil, přeskakoval do řeči a já byla ztracená, tak jsem přicházela o důležité poznámky a timpádem jsem měla dvojitou práci si vyhledat doma a sama, abych přiučila, co nevím.. Ve velkém počtu lidí jsem se vždycky ztrácela a už nevěděla vo co go.. Když jsem se ptala spolužačky o co se jedná a podle její nálady buď mi to řekla a nebo klasické: potom a potom žádné nebylo Však jsem si na to zvykla, když jsem si postřehla, že to je důležité, tak jsem se optala..

8. Mohla byste nám prosím přiblížit svoje studium na vysoké škole? Případně, chtěla jste jít (šla jste), a jak to dopadlo?

Po maturitě jsem si dala oddych na rok. Po roce jsem se přihlásila na VŠ pedagogickou v Hradci Králové v oboru speciální práce ve zvláštním zařízení - pomáhat v oboru všech postižených lidí, přišlo mě to zajímavé a vím, že mě pomáhat druhým lidem baví. Tak jsem si udělala přijímací zkoušky na poprvé jen tak, protože jsem tomu moc nevěřila a když jsem zjistila, že jsem neudělala o jeden bod, tak mě zvedla větší motivace na další rok se tam dostat za každou cenu. V roce 2014 jsem to zkusila na podruhé, přijímací zkoušky jsem udělala, ale byla jsem pod čarou i přes odvolání mě nezali, měli přeplněno.. Mrzelo mě to moc, ale na druhou stranu jsem vůbec ráda, že mám práci.. Důležitější je maturita a praxe, myslím si, že si vystačím na celý svůj život.

9. Máte kolem sebe spíše kamarády slyšící, či sluchově postižené?

a. S kterými se Vám nejlépe komunikuje, a proč?

b. Čím jsou Vám blízcí?

Mám spíše neslyšící kamarády, líp se mi komunikuje rukama, je to pohodlnější, ale samozřejmě se snažím každý den mluvit, abych neztratila svůj rytmus v mluvení gramatiky apod. Mám problém ve skloňování, když mluvím, tak musím myslet, po pořadí českého pravopisného jazyka a to nejtěžší je skloňování, to mi dává zabrat

c. Jakou komunikaci celkově upřednostňujete? Znakový jazyk, mluvený jazyk, znakovou češtinu apod.?

Znakuji a mluvím, přizpůsobuji se oběma. Řekla bych, že se každý den učím , abych neztrácela slovíčka, význam atd.. Komunikaci u znakového jazyka upřednostňuji spíše mezi znakovým jazykem a češtinou. Neberu to jako odlišný rozdíl, znakuji přirozeně, jak to umím

Takže máte radši znakový jazyk, protože je pro Vás pohodlnější? Méně namáhavý na přemýšlení? Takový jako automatický?

Ano radši ZJ ☺ Někdy v mluvení nedokážu to vysvětlit ústně, ale vím, že dokážu vysvětlit jinak a to v ZJ.

10. Váš partner je slyšící, nebo sluchově postižený?

Můj partner je neslyšící na 100%, ale pomocí naslouchátek ještě slyší. Komunikujeme různě, mluvením, znakovým jazykem, rukama, nohama apod. Představitelka mít slyšícího partnera bych dokázala, ale nevím, zda bych měla jistotu být s ním a mít všestrannou důvěru, ale zase bych se zdokonalila v mluvení. U neslyšícího je to hned jednodušší ve všech stranách. Jsou to výhody a nevýhody. Mám nynějšího partnera a jsem spokojená.

11. Jak vnímají nedoslýchavost/sluchové postižení Vaši kamarádi, jsou ochotní např. Vám zopakovat, čemu jste nerozuměla?

Moji kamarádi obdivují nás neslyšící jakým způsobem žijeme, že se ničeho nebojíme, jsme stateční, ale na druhou stranu si neuvědomují kolik bariér máme.. Většina z mých kamarádů jsou nadšení ze ZJ, chtějí se taky naučit, aby se přizpůsobili k nám. Ochotní jsou, když něčemu nerozumíme.. Ale některým je taky dojde trpělivost a tak se radši věnují něčemu jinému.. Je to individuální..

a. Stal se Vám kvůli špatnému porozumění nějaký nepříjemný zážitek?

Negativní zážitek si nijak nevybavuji.. Ale vím o jednom, který se stal mojí mamince. Pracujeme ve stejné pozici a jednoho dne v létě přišel zákazník a něco po ní chtěl, mamka mu nerozuměla, tak mu požádala, aby zopakoval, jenže nerozuměla ani podruhé, poprosila ještě jednou a zákazník se rozčílil a vynadal jí: vy jste snad hluchá nebo co?? Mamince to odradilo, bála se k tomu něco říct, ale naštěstí tam byli známé lidi, tak si to s ním vyříkali a do bazénu ho vůbec napouštěli..!

b. Nebo naopak pozitivní, který Vás povzbudil?

Pozitivní zážitek, když jsem něčemu nerozuměla a několikrát za sebou, tak dotyční se mě zastal a pomohl mě.. To se mi líbilo, že mě nenechal ve štychu..

12. Jaký máte pohled na kulturu neslyšících, na znakový jazyk?

Já sama do kultury neslyšících patřím, nestydím se za to i my jsme lidi, jen nám chybí sluch nic víc. Jenže je taková menšina, která mě vadí, že dělají ostudu a tím pádem si ostatní myslí takový jsme všichni neslyšící, ono to tak není.. Je to strašně složitý, s tím se budeme bojovat každý den..

a. Učíte se ho, nebo ho již umíte? Stýkáte se s komunitou neslyšících?

ZJ umím, začala jsem ho ovládat perfektně na druhém stupni základní školy, samozřejmě se dále učím, né všechny znaky znám

13. Proč jste se chtěla nebo nechtěla zařadit do komunity neslyšících?

Mezi nimi se cítím dobře, mám svůj okruh přátel a necítím se nijak odlišná.

14. Kdy jste si začala uvědomovat to, že jste sluchově postižená?

a. Jak Vám to vysvětlovali rodiče?

b. Co na Vaše sluchové postižení říkali ostatní?

c. Jak jste to vysvětlovala Vy jim (ostatním)?

U nás nikdo neví, zda jsem se narodila lehce nedoslýchavá nebo slyšící.. Po dvou letech mě vyndávali nosní mandle 2x zasebou a pak se mi sluch zhoršil.. Malá jsem to ani nevnímala.. Začínala jsem si uvědomovat během puberty, škoda, že jsem neslyšící, neboť ráda tančím a mým cílem je dostat mezi tanečnický se celebritou, ale vím, že šanci nemám.. ale na druhou stranu jsem ráda, že jen špatně slyším, umím mluvit a dokážu se domluvit.. Jsou přeci

horší věci Je fakt, že někdy si postěžuji, ach ta sluchota nebýt ji jsem dávno na jiném úrovni. Ale to jsou jen ty špatné dny :-D

15. Jak jste procházela obdobím puberty?

Tak já se vyvíjím postupně a mám pocit, že každým rokem měním jiné názory a nadávám si, co jsem proboha dělávala předešlé roky :-D

a. Hledala jste sama sebe?

Hledám se sama sebe i do teď a bude mi to nejspíš dlouho trvat.

b. Přemýšlela jste o tom, kam patříte, čím chcete v životě být?

Přemýšlela jsem a stále přemýšlím, žiju dvojitým životem a nechám to volným způsobem kam daleko dosáhnu..

16. Jak vnímáte to, že neslyšíte jako ostatní slyšící lidé?

nijak to nevnímám, beru to tak, že jsem se narodila jako sluchově postižená a nikdy nebudu slyšet jako ostatní.. Horší by bylo, kdybych ohluchla v pozdějším věku, to bych určitě snášela hůř..

a. Kdybyste se mohla narodit znovu, chtěla byste být slyšící?

Určitě bych dala šanci se narodit jako slyšící, šla bych za svým snem a vím, že by se mi dařilo.. můžu jen dále snít

b. Měla jste někdy období, kdy jste se styděla za svoje kompenzační pomůcky, tj. sluchadla? Skrývala jste to nějak, nebo jak jste to vnímala?

Možná v pubertě jsem chvílema styděla, ale pak mě to přešlo a přišlo mě to normální.. Spíš jsem styděla nosit dvě sluchadla, přišlo mě, že mám velké uši.. tak jsem celou dobu až do střední nosila jen jedno.. Dokud můj moudrý rozum neustoupil a pochopil, že dvě sluchadla na uších víc slyším než na jednom.

17. Co pro Vás znamená být nedoslýchavým?

Jen že slyšíme hůř a nemůžeme se srovnávat jako slyšící.. Můžu být ráda i za nějaké zvuky než žádné.

18. Myslíte si, že existuje komunita nedoslýchavých?

ano existuje, ti se schovávají a málo se objevují.

a. A myslíte si, že se nějak setkávají?

Učitě, nějaká ta menšina jo.

b. Cítíte se být nedoslýchavá? Nebo spíše neslyšící?

No tak mezi, když jsem obklopená s neslyšícími, tak neslyšící a když se slyšícími, tak nedoslýchavá.

Respondent 4

1. Mohl byste se nám prosím představit?

Jsem muž a pocházím z Prahy.

a. Kolik Vám je let?

Tak kolem 38 let.

b. Momentálně studujete, popřípadě kde? Nebo již pracujete, a kde konkrétně?

Ano už pracuji jednak ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka a v České unii neslyšících jako sociální pracovník.

2. Jaká je vaše sluchová vada?

Těžká percepční nedoslýchavost velmi těžkého stupně.

- a. Případně prosím o ukázkou na nějakých příkladech, např. můžete telefonovat? S obtížemi nebo vůbec?**

Telefonovat nemohu, samotný zvuk mi k porozumění mluvenému slovu nepomáhá.

- b. Když stojí někdo za Vámi, rozumíte mu?**

Nerozumím, pouze tuším, že někdo je za mnou.

- c. Slyšíte za sebou jedoucí auto, nebo tramvaj?**

To ano, jsou to dost silné zvuky, ale i auto samotné někdy je velmi tiché.

- d. Komu rozumíte lépe? Ženám, či mužům a proč?**

Rozumím především lidem, na které jsem zvyklý. Je to značně individuální. Někdy rozumím tomuto a zase jinému nerozumím. Není tam žádné logické pravidlo.

- e. Jaké tóny slyšíte, či neslyšíte? Pískání, zvonění telefonu či mobilu, domácí zvonek apod.**

Moc ne, spíš bych řekl, že ne. V málo situacích to poznám, téměř skoro ne.

3. Z jaké pocházíte rodiny? Rodiče jsou slyšící, či neslyšící, nebo je někdo nedoslýchavý?

- a. Máte sourozence, nebo příbuzného, kdo také neslyší/nedoslýchá jako Vy?**

Jsem v rodině jediný kdo to má, od narození neslyším.

Jak s vámi rodiče a příbuzní komunikovali?

Běžně na mě mluvili, snažil jsem se i odezírat při tom.

4. Navštěvoval jste školy pro sluchově postižené, nebo běžné školy v integraci? (Mateřskou školu, základní školu, střední školu, případně vysokou školu.)

Od mateřské až po Gymnázium v Ječné.

5. Mohl byste nám prosím přiblížit svoji docházku do mateřské školy?

- a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

Byl jsem rád, že jsem mezi těmi, kteří také měli tu sluchovou vadu. To dávalo možnost srovnání.

- b. Rozuměl jste ve třídě, měl jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**

Ano rozuměli jsme si, stýkáme se stále.

6. Mohl byste nám prosím přiblížit svoji docházku na základní školu?

- a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

Byl jsem rád, že jsem mezi svými spolužáky, co se mi nelíbilo, bylo, že někteří učitelé moc neměli zkušenosti s komunikací s osobami se sluchovým postižením.

- b. Rozuměl jste ve třídě/při výuce, měl jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**

Člověk si musel zvyknout, jiné možnosti tenkrát nebyly. Na kamarády jsem si rychle zvyknul rychleji než na ty co byli „doma“ a neměli s komunikací s osobami se sluchovým postižením moc zkušeností.

c. Jaké jste měl zájmy, koníčky, kterým jste se věnoval?

Bavilo mě hodně programování a také sport.

d. Měl jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

Žádné výhody neexistovaly, musel jsem se snažit, jako kdybych sluchové postižení neměl.

7. Mohl byste nám prosím přiblížit svoje studium na střední škole?

a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?

Výhodou bylo, že jsme byli osobami se sluchovým postižením, akorát nebylo dobré, že někteří sluchovou vadu měli lehkou a někteří velmi těžkou.

b. Rozuměl jste ve třídě/při výuce, měl jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?

Záleželo, o jakého spolužáka se jednalo, některým učitelům nebylo rozumět, zvláště po namáhavém odezírání.

c. Jaké jste měl zájmy, koníčky, kterým jste se věnoval?

Jasně, ty samé jako předtím programování a počítače.

d. Měl jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

Žádné výhody neexistovaly.

Neuvažoval jste třeba o integraci do běžné střední školy?

Nechtěl jsem, chtěl jsem být mezi stejnými, kteří mají také sluchovou vadu. Člověk se pak necítí osamocen.

8. Mohl byste nám prosím přiblížit svoje studium na vysoké škole?

a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?

Byly to první zkušenosti, kdy jsem byl úplně sám a kolem byli jenom samí slyšící studenti. Navíc nás ve třídě bylo příliš moc. Bylo to dost náročné.

b. Rozuměl jste při výuce/spolužákům, měl jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?

Musel jsem si zvykat a oni na mě. Dodneška se většina z nás známe navzájem, i ve výzkumném ústavu řada z mých spolužáků pracuje.

c. Jaké jste měl zájmy, koníčky, kterým jste se věnoval?

Zde mě začala bavit chemie, také jsem měl možnost lépe poznat fyziku.

d. Měl jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

Žádné výhody neexistovaly. Tenkrát ani neexistovaly střediska pomoci studentům a vše jsem si musel sám obstarávat. Kdyby tenkrát něco takového bylo, hodně by mi to pomohlo.

9. Máte kolem sebe spíše kamarády slyšící, či sluchově postižené?

a. S kterými se Vám nejlépe komunikuje, a proč?

Spíše se stýkám s kamarády se sluchovým postižením. Těch mám nejvíc. Pak ti kteří se mi byli schopni přizpůsobit.

b. Čím jsou Vám blízcí?

Že vědí, jak se mnou komunikovat.

- c. **Jakou komunikaci celkově upřednostňujete? Znakový jazyk, mluvený jazyk, znakovanou češtinu apod.?**

Záleží na situaci, používám všechny možné komunikační systémy, čím víc jich ovládám, tím víc mám pak možností.

10. **Váš partner je slyšící, nebo sluchově postižený?**

V tuto chvíli nemám.

11. **Jak vnímají nedoslýchavost/sluchové postižení Vaši kamarádi, jsou ochotní např. Vám zopakovat, čemu jste nerozuměl?**

- a. **Stal se Vám kvůli špatnému porozumění nějaký nepříjemný zážitek?**

Nerad na to vzpomínám, i takové situace se mohou stát.

- b. **Nebo naopak pozitivní, který Vás povzbudil?**

Ty nerad prozrazuji, prostě někdy člověk má výhodu že něco umí odezřít a tak ví toho někdy víc jak ostatní.

12. **Jaký máte pohled na kulturu neslyšících, na znakový jazyk?**

Já znakový jazyk ovládám, takže to pro mě není něco cizího a naopak mě to zajímá.

- a. **Učíte se ho, nebo ho již umíte? Stýkáte se s komunitou neslyšících?**

Ano snažím se to vše podporovat, i znakový jazyk ovládám.

13. **Proč jste se chtěl nebo nechtěl zařadit do komunity neslyšících?**

Protože tam patřím a také s lidmi si komunikačně rozumím.

14. **Kdy jste si začal uvědomovat to, že jste sluchově postižený?**

- a. **Jak Vám to vysvětlovali rodiče?**

To si ani nepamatuji, výhodou je, že jsem předtím asi neslyšel, kdybych slyšel tak by mi to víc scházelo. Jak mi to vysvětlovali, netuším, ale sám jsem to poznal, snažili se mi to spíše ulehčovat.

- b. **Co na Vaše sluchové postižení říkali ostatní?**

Neměli s tím moc zkušenosti, navíc mi někdy ty otázky přišly trochu dost nepříjemné

- c. **Jak jste to vysvětloval Vy jim (ostatním)?**

Dělal jsem to nerad, netušil jsem co jim přesně říci.

- d. **Měl jste někdy období, kdy jste se styděl za svoje kompenzační pomůcky, tj. sluchadla? Skrýval jste to nějak, nebo jak jste to vnímal?**

Já to měl už od narození, takže jsem si na to zvyknul. Horší ale bylo to, zda mi to pískalo. To mi právě dělalo dost nepříjemnou atmosféru, kdy se na mě divně lidé dívali a já stále neměl jistotu, zda to dělají moje sluchové pomůcky..

15. **Jak jste procházel obdobím puberty?**

- a. **Hledal jste sám sebe?**

To už jsem věděl, kdo jsem.

- b. **Přemýšlel jste o tom, kam patříte, čím chcete v životě být?**

To ano, bylo to těžké, ale teď si říkám, že patřím do obou světů.

16. **Jak vnímáte to, že neslyšíte jako ostatní slyšící lidé?**

- a. **Kdybyste se mohl narodit znovu, chtěl byste být slyšící?**

Chtěl bych mít lepší možnosti komunikace. Nejhorší na tom je, že je to neustálé bránění v komunikaci. Situace je rok od roku lepší.

b. Proč?

Já bych to neměnil, každý máme nějaký svůj osud.

17. Co pro Vás znamená být nedoslýchavým?

Být na pomezí světa nedoslýchavého či neslyšícího. Prostě každý den nosit sluchovou pomůcku a snažit se ten svět tak vnímat.

Cítíte se být nedoslýchavým nebo už spíše neslyšícím?

Oboje, neexistuje hranice mezi nedoslýchavým a neslyšícím, spíše existuje tzv. přechodné období, tedy člověk je jak nedoslýchavým i tak neslyšícím. Je to proto, že hodně spíše záleží na situaci v prostředí. Jednou jsou podmínky vhodně pro neslyšícího a jednou jsou podmínky, kdy se člověk může cítit nedoslýchavým.

18. Myslíte si, že existuje komunita nedoslýchavých?

a. Chtěl byste, aby existovala?

Myslím si, že by taková komunita měla existovat. Protože ta komunita pak může být vzorem, kde si daní lidé hledají možnosti a techniky komunikace.

Respondent 5

1. Mohl byste se nám prosím představit?

Jsem muž, a jsem z Moravy.

a. Kolik Vám je let?

25

b. Momentálně studujete, popřípadě kde? Nebo již pracujete, a kde konkrétně?

Momentálně studuji a pracuji s neslyšícími a nedoslýchavými lidmi.

2. Jaká je vaše sluchová vada? Kolik máte decibelů, či alespoň procent na každém uchu?

Percepční oboustranná nedoslýchavost, ztráta zhruba 90-100 dB, dle Fowlera 96,4 %.

a. Případně prosím o ukázkou na nějakých příkladech, např. můžete telefonovat? S obtížemi nebo vůbec?

Můžu telefonovat, ve většině případů je to v pohodě, ale někdy se stane, že narazím na lidi, kteří mluví rychle či potichu, tak je požádám o větší srozumitelnost.

b. Když stojí někdo za Vámi, rozumíte mu?

Ano, překvapivě kvůli modelu sluchadla, které mám, rozumím více zezadu nežli zepředu, pokud se jedná čistě o zvuk, ne o odezírání.

c. Slyšíte za sebou jedoucí auto, nebo tramvaj?

Ano, slyším. A dokážu rozlišit, co jede.

d. Komu rozumíte lépe? Ženám, či mužům a proč?

Záleží na člověku. Nejhůře obecně rozumím lidem, kteří mluví příliš potichu a mužům (mladým), kteří mají měkký, nevýrazný hlas (posazený zhruba někde mezi výškami a hloubkami).

- e. **Jaké tóny slyšíte, či neslyšíte? Pískání, zvonění telefonu či mobilu, domácí zvonek apod.**

Myslím si, že slyším celkem širokou škálu tónů. Na základě sebetestování jsem dokonce zjistil, že se sluchadly přestávám slyšet v rozsahu nižším nežli 200 Hz (zhruba) a vyšším nežli 13 kHz.

- f. **Kde jste to testoval?**

Na Youtube, bylo to něco jako hearing frequency test.

3. **Z jaké pocházíte rodiny? Rodiče jsou slyšící, či neslyšící, nebo je někdo nedoslýchavý?**

Rodiče jsou neslyšící. Co se týče příbuzenstva, mám tam mix slyšících a neslyšících. Jediný já jsem nedoslýchavý (ovládám plně ČZJ).

- a. **Máte sourozence, nebo příbuzného, kdo také neslyší/nedoslýchá jako Vy? Jak spolu komunikujete?**

Mám tak akorát houby s octem.

4. **Navštěvoval jste školy pro sluchově postižené, nebo běžné školy v integraci? (Mateřskou školu, základní školu, střední školu, případně vysokou školu.)**

Navštěvoval jsem školu pro sluchově postižené. Nedovedu si představit, že bych šel do integrace. Myslím si, že by mě to sociálně poškodilo ještě více nežli škola pro sluchově postižené. Byl bych vyčleněn a to mi za větší náklad informací, které stejně v životě později nevyužiji nebo zapomenu, nestojí. Ani nyní se necítím mezi slyšícími nejlépe, proto si nemyslím, že integrace je nejlepší řešení. Není. Na školách pro sluchově postižené panuje jiná, přátelštější atmosféra mezi učiteli a studenty nežli na čistě slyšící škole, kde je vše strašně neosobní a hrozně se separují učitelé a žáci, jako kdyby byli žáci něco málo.

5. **Mohl byste nám prosím přiblížit svoji docházku do mateřské školy?**

Byl jsem v mateřské školce pro zrakově postižené na Moravě, teprve poté se mi plně diagnostikovala moje nedoslýchavost.

- a. **Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

Maminka mi vyprávěla, že ředitelka dané mateřské školy mě chtěla dát do ZŠ pro mentálně postižené. Jinak si z mateřské nevybavuji nic.

- b. **Rozuměl jste ve třídě, měl jste tam kamarády? Jak jste spolu komunikovali? Stýkáte se dodnes?**

S lidmi, co jsem byl na mateřské, se nestýkám vůbec. A matně si vzpomínám, že komunikace nějakým způsobem probíhala.

6. **Mohl byste nám prosím přiblížit svoji docházku na základní školu?**

- a. **Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

Líbil se mi individuální přístup učitelů, kteří vysvětlovali více, než museli. Obecně na školu mám příjemné vzpomínky. Nelíbilo se mi však, že k neslyšícím se všechny informace nedostávaly. Byli jsme třída, kde byla většina nedoslýchavých a menšina neslyšících. Učitelé se snažili vydat maximum, stejně tam byla bariéra mezi neslyšícími a látkou. Nutno dodat, že pozorný neslyšící na tom byl daleko lépe než ten, který na výuku kašlal. Ten si ze školy neodnesl prakticky nic, zato ten druhý nyní studuje VŠ.

Byl jste na základní škole na internátě?

Na této škole jsem byl i na internátě a nemám z něj negativní zkušenosti ani hrůzy, které jsou popisovány v literatuře. Nic takového se mě ani ostatních dětí netýkalo. Byli jsme rádi, že můžeme být mezi svými, že nemusíme být v rodinách separovaní (neslyšící/nedoslyšaví a slyšící rodiče). V MŠ jsem normálně docházel domů, tam jsem na intru nebyl.

b. Rozuměl jste ve třídě/při výuce, měl jste tam kamarády? Jak jste spolu komunikovali? Stýkáte se dodnes?

Ano, plně jsem rozuměl výuce, měl jsem tam kamarády, kamarádil jsem se všemi, komunikovali jsme znakovanou češtinou, ČZJ... jak kdy a podle toho, co komu vyhovovalo. S některými se stýkám dodnes.

c. Jaké jste měl zájmy, koníčky, kterým jste se věnoval?

Četl jsem knížky, komiksy, hrál jsem na PC, ale co se týče sportu, ten mě netáhl. Maximálně možná florbal.

d. Měl jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

Výhodu jsem měl v tom, že jsem se dokázal plně porozumět s učiteli, vychovateli atd. Díky tomu jsem se dozvěděl více informací, protože většina z nich uměla hlavně ČJ a ukazovat uměli jen trochu.

7. Mohl byste nám prosím přiblížit svoje studium na střední škole?

a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?

Na střední škole se mi líbilo. Vzpomínám si akorát na učitele fyziky, který nebyl schopen pořádně fyziku vysvětlit a matikářku, která se při výkladu otáčela k tabuli (hrůza!). Toho by se neměl žádný pedagog dopustit, to je hřích vůči desateru komunikace se sluchově postiženými, na něž se škola specializovala! A pak si ještě vzpomínám na učitelku, která uměla ukazovat (sice znakovanou češtinu, ale ukazovala celé věty), ale byla to strašná demagožka. S čím nesouhlasila, přes to prostě vlak nejel. A co si usmyslela, to prostě platilo (např. neslyšící si chtěl odpočinout a pozoroval něco jiného než výklad a učitelka jej okamžitě osočila z toho, že nedává pozor a už jí dala postih. Neslyšící se to snažil vysvětlit, ale bylo to houby platné).

b. Rozuměl jste ve třídě/při výuce, měl jste tam kamarády? Jak jste spolu komunikovali? Stýkáte se dodnes? Byl jste na internátě (pokud ano, popište mi to prosím)?

Situace je stejná jako na ZŠ. S tím rozdílem, že tam byli dva skoro slyšící studenti. Co se týče internátu, ten měl volnější řád než na ZŠ (logicky, protože starší děti není potřeba tolik kočírovat a hlídat) a já jsem byl na internátě spokojený, vyžití jsem vždy našel.

Jak jste se cítil, když jste jezdil pouze na víkendy domů?

To, že jsem se doma objevil jen na víkend, mi přišlo normální. Aspoň takto na mě nepřeskočily silně negativní vlastnosti mého otce, které by na mě jistě přešly, kdybych byl doma celý týden. A co se týče domácích prací, s přechodem do běžného života jsem neměl žádný problém, věděl jsem, jak si uvařit, uklidit, postarat se o domácnost. Je to jen o tom, jak se k tomu rodiče postaví a zda to tomu dítěti ukážou nebo ne. Škola většinou neukáže nic, tam se učí hlavně nesmysly a ne věci do života, jejichž většinu si člověk ani nepamatuje. Naštěstí, na internátě jsem měl vedlejší aktivity, jako např. vaření, kroužky keramiky atd., takže tam jsem si cvičil tyto dovednosti a šikovnost.

- c. **Jaké jste měl zájmy, koníčky, kterým jste se věnoval?**
Stejně jako na ZŠ.
- d. **Měl jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**
- e. *Platí to samé jako na ZŠ.*

8. Mohl byste nám prosím přiblížit svoje studium na vysoké škole?

- a. **Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

Co se týče vysoké školy, to byl teda zážitek. Zpočátku jsem musel hledat většinu informací sám (čemuž jsou slyšící vystaveni již na většině ZŠ a to si myslím, že pro ně není moc přínosné, když učitel jim jen odříká to svoje a ani to pořádně nevysvětlí a odkazuje je vždy na knihy atd. Oproti neslyšícím je to jak výhoda, tak nevýhoda. Výhodou je učení samostatnosti, nevýhodou je, že si takový člověk pamatuje minimum a jen papouškuje.). Bylo to pro mě období dobrodružství a objevování. Zpočátku mě VŠ hodně bavila, ačkoliv postupem času mě tak neuvěřitelně znechutila, až jsem přemýšlel, k čemu mi vlastně je.

- b. **Rozuměl jste při výuce/spolužákům, měl jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**

Spolužákům jsem rozuměl (těm neslyšícím vždy, těm slyšícím jen za pomoci tlumočnicka). Nechápu, že si mnoho slyšících myslí, že stačí ve výuce tlumočnick a pak že už nemusí mluvit zřetelně, když je ve výuce přítomen nedoslýchavý nebo že vyučující a studenti vytvářejí prostředí nepříznivé pro nedoslýchavé. Později se na škole začal uplatňovat přepis, ale o jeho kvalitě radši pomlčím. To radši budu odkázán na odezírání nežli na přepis. Mám totiž jen jednu jedinou dobrou zkušenost s přepisem na VŠ, všechny ostatní jsou silně negativní. Je to proto, že přepisovatel se neumí ozvat, když nerozumí (asi se bojí přiznat, že i jako slyšící nerozumí. To pokládám za nepřístojné a pro danou profesi naprosto nepřipustné. Vezměte si, kolik slyšících studentů nerozumí vyučujícím a jen pouští informace jedním uchem dovnitř, druhým ven?). Kamarády mám a s některými se stýkám dodnes.

- c. **Jaké jste měl zájmy, koníčky, kterým jste se věnoval?**

Zájmy? Zůstalo hraní, přibylo plavání a četba šla postupně stranou, protože se musely číst odborné publikace. Tak zájmové čtení šlo stranou.

- d. **Měl jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**

Ano, a v některých případech si myslím, že oproti slyšícím studentům až nepřiměřeně velkou. Existují centra pro sluchově postižené, kde jim vše poradí, vysvětlí atd. Ale kdo bude vysvětlovat ubohému slyšícímu studentovi, který je ztracený? Žádné Informačně poradenské centrum pro slyšící neexistuje. Sice existují informace, ale ty jsou někde vyvěšené a skoro každý mu řekne, že si to má najít sám, nebo ho pohledem zpraží.

9. Máte kolem sebe spíše kamarády slyšící, či sluchově postižené?

Spíše sluchově postižené. Svět slyšících je tak neosobní.

- a. **S kterými se Vám nejlépe komunikuje, a proč?**

Se sluchově postiženými obecně z důvodu toho, že jsme na stejné vlně. Ačkoliv se najde pár nedoslýchavých nebo lidí s kochleárním implantátem, kteří si své postižení a z toho vyplývající omezení odmítají přiznat a tím pádem nerozumím ani já, protože mluví nesrozumitelně a vím, že těmto lidem i slyšící

špatně rozumí. Co se týče preference nedoslýchavých nebo neslyšících, tak je to o lidech, ne o postižení. S někým se mi povídá lépe, s jiným nikoliv.

b. Čím jsou Vám blízcí?

Blízcí jsou mi tím, že se mi s nimi lépe povídá a cítím se mezi nimi lépe.

c. Jakou komunikaci celkově upřednostňujete? Znakový jazyk, mluvený jazyk, znakovanou češtinu apod.?

Mluvený jazyk, protože je to většinový způsob komunikace, v případě nedoslýchavých prokládaný znaky nebo znakovanou češtinu. Ale ani ve snu by mě nenapadlo s neslyšícími mluvit!

10. Váš partner je slyšící, nebo sluchově postižený?

a. Pokud je slyšící - Jaký má pohled na Vaše sluchové postižení?

Je slyšící a bere mě takového, jaký jsem. Necítím se vedle něj méněcenný. Mé postižení bere a se z toho vyplývajícími omezeními pracuje.

b. Jak vnímá to, že jste sluchově postižený člověk?

Nijak, jsem pro něj prostě člověk. Ví, že v určitou chvíli se mnou musí komunikovat jinak než obvykle.

c. Nezáleží mu na tom (nezajímá se) nebo se naopak co nejvíce o tuto problematiku zajímá?

Zajímá se o tuto problematiku, ale má na ni jiný názor než lidé, kteří se tuto problematiku učí např. na VŠ. Vychází totiž z praxe, ze skutečnosti a z přání postižených lidí, nikoliv z imaginárních struktur.

11. Jak vnímají nedoslýchavost/sluchové postižení Vaši kamarádi, jsou ochotní např. Vám zopakovat, čemu jste nerozuměl?

a. Stal se Vám kvůli špatnému porozumění nějaký nepříjemný zážitek?

Jéje, a kolikrát. Nemusím snad ani vyjmenovávat...neochota opakovat, neuvědomění si toho, že musí mluvit zřetelněji či jsem byl kvůli svému postižení odstrčen od skupiny.

b. Nebo naopak pozitivní, který Vás povzbudil?

Ano, díky svému postižení si filtruji lidi na vhodné a nevhodné. Stalo se mi, že z těch vhodných se vyklubal jeden, který měl o mě zájem jako o člověka a plně mě respektoval a pomáhal mi, když jsem byl ve skupině odstrčený.

12. Jaký máte pohled na kulturu neslyšících, na znakový jazyk?

S určitými aspekty kultury souhlasím, ale nesouhlasím s některými věcmi, jako např. že je kulturou neslyšících to, že přicházejí pozdě. Ani náhodou, to je nevychovanost, nikoliv kultura. Tady je slovo kultura výmluvou. A pak je výmluvou to, že jsou neslyšící přímí až hrubí. To je také nevychovanost. Znáám spoustu neslyšících, kteří by si nedovolili být hrubí. Dle mého názoru je to z toho důvodu, že když posadíte hluchého do kouta a nic mu nevysvětlíte, neřeknete mu, jak se má chovat (nebýt hrubý), pravidla života (dochvilnost) a necháte ho osudu napospas, tak je jasné, že ten bude mít jiné chování než ten, kterému bylo výše jmenované vysvětleno a vstřípeno. S čím souhlasím, je to, že existují témata, která se řeší úplně běžně a slyšící by o nich nemluvil snad ani na záchodě, např. zdraví. To patří do kultury.

a. Učíte se ho, nebo ho již umíte? Stýkáte se s komunitou neslyšících?

Umím a s neslyšícími se stýkám.

13. Proč jste se chtěl nebo nechtěl zařadit do komunity neslyšících?

V komunitě jsem vyrůstal, takže tato otázka je u mě mimo mísu.

14. Kdy jste si začal uvědomovat to, že jste sluchově postižený?

Jémine, ani nevím.

a. Jak Vám to vysvětlovali rodiče?

Myslím, že nijak, s nimi jsem měl plnohodnotnou komunikaci.

b. Co na Vaše sluchové postižení říkali ostatní?

Myslím, že v pohodě. Akorát slyšící okolí (ne příbuzní) s tím neuměli pracovat a já jsem se rychle naučil, že tito lidé nejsou pro mě. Mluvím o svém dětství.

c. Jak jste to vysvětloval Vy jim (ostatním)?

Tak, že špatně slyším a co musí dělat, abychom si rozuměli.

15. Jak jste procházel obdobím puberty?

Dobře. Mimochodem, slovo puberta je dle mého názoru zaklínadlo pro to, aby bylo náctiletým dovoleno dělat, co chtějí. Když se k nim přistupuje správně, žádná rozjivená puberta se u nich nekoná. Je to o rodičích.

a. Hledal jste sám sebe?

Ne.

b. Přemýšlel jste o tom, kam patříte, čím chcete v životě být?

Ne.

16. Jak vnímáte to, že neslyšíte jako ostatní slyšící lidé?

Jako nevýhodu a zároveň jako výhodu. K postiženým se přistupuje jinak, pomáhá se jim a mají určité výhody, které slyšící nemají. A navíc, to co jsem si myslel, že slyšící slyší a záviděl jsem jim to, se nakonec ukázalo jako neopodstatněné a ve výsledku jsem neslyšel ve většině případů to, co neslyšeli ani slyšící. Být slyšící totiž neznamená všechno slyšet a všemu rozumět. A toto MUSÍ být neslyšícím a nedoslýchavým vysvětlováno, co vlastně slyšící slyší a neslyší, aby přestalo to závidění slyšícím, že slyší. Toto vidím jako nezbytnost. Jako nevýhodu a zároveň výhodu vnímám to, že se nedomluví s úplně všemi. Tímto si filtruji lidi a lépe rozliším lidi, kteří za to stojí a kteří ne.

a. Kdybyste se mohl narodit znovu, chtěl byste být slyšící?

Ne.

b. Proč?

Protože si nedovedu představit, že bych chodil do slyšící základky, byl bych ve své podstatě v anonymním světě a také hlavně proto, že jsem se narodil jako nedoslýchavý a jsem s tím srovnaný.

c. Měl jste někdy období, kdy jste se styděl za svoje kompenzační pomůcky, tj. sluchadla? Skrýval jste to nějak, nebo jak jste to vnímal?

Ne, to vůbec. Bral jsem to jako součást sebe.

17. Co pro Vás znamená být nedoslýchavým?

Mít sluchové omezení. Mít komunikační bariéry (chybějící a nekvalitní titulky ve filmech, problémy s telefonováním atd.). Ale tyto problémy se odstranit dají. Jinak mě nenapadá žádný neřešitelný problém. Znamená to prostě být jiným.

18. Myslíte si, že existuje komunita nedoslýchavých?

No... Možná tak komunitička v komunitě neslyšících.

a. Chtěl byste, aby existovala?

Ne, protože by nebyla jednotná, stejně jako není jednotná komunita neslyšících, díky čemuž neslyšící jsou zbytečně rozhádání a nedosáhnou tak potřebných cílů u vlády, v republice atd.

A za předpokladu, že by spolu spolupracovali?

Kdyby neslyšící mezi sebou spolupracovali, stejně tak nedoslýchaví a všichni navzájem, nějakého cíle by bylo možné dosáhnout, protože sluchově postižení (a přiznejme si, většinová společnost nás háže do jednoho pytle) jako celek má větší sílu, když se dohodne a pochopí navzájem. Neslyšící musí chápat nedoslýchavé a nezávidět jim, stejně tak nedoslýchaví (v opačném směru).

Respondent 6

Tento rozhovor proběhl formou chatu 15. 4. 2015.

1. Mohla byste se nám prosím představit?

Jsem žena a pocházím z Prahy.

a. Kolik Vám je let?

Je mi 29 let.

b. Momentálně studujete, popřípadě kde? Nebo již pracujete, a kde konkrétně?

V současné době pracuji v organizaci Tichý svět, kde pracuji jako koordinátorka pro Tiché zprávy. Dále pracuji v České televizi jako editorka pro Zprávy v českém znakovém jazyce.

2. Jaká je vaše sluchová vada?

Mám těžkou nedoslýchavost, tuším percepční. Mám to dědičné.

a. Případně prosím o ukázkou na nějakých příkladech, např. můžete telefonovat? S obtížemi nebo vůbec?

Jsem těžce nedoslýchavá, telefonuji jen zřídka a jen s těmi osobami, na jejichž hlas jsem zvyklá, ale je to málokdy.

b. Když stojí někdo za Vámi, rozumíte mu?

Slyším jeho hlas, vím, že mluví, ale spíš mu nerozumím.

c. Slyšíte za sebou jedoucí auto, nebo tramvaj?

Spíše ano, ale až v dostatečné vzdálenosti.

d. Komu rozumíte lépe? Ženám, či mužům a proč?

Spíš ženám. Jejich hlas se mi zdá čistší, zřetelnější.

e. Jaké tóny slyšíte, či neslyšíte?

Pískání, zvonění telefonu či mobilu, domácí zvonek apod. Neslyším takové zvuky, které jsou hodně vzdálené – například tikot hodin, šustění papíru, déšť, pokud jsem hodně daleko.

3. Z jaké pocházíte rodiny? Rodiče jsou slyšící, či neslyšící, nebo je někdo nedoslýchavý?

a. Máte sourozence, nebo příbuzného, kdo také neslyší/nedoslýchá jako Vy?

Moje rodiče jsou sluchově postižené – maminka neslyšící a otec nedoslýchavý. Dále moje sestra je rovněž nedoslýchavá.

Jak jste spolu komunikovali?

Moji rodiče na mě spíš artikulovali. Taťka mluvil a pár znaků uměl a u mamky spíš znakovaná čeština smíchaná se znakovým jazykem.

- 4. Navštěvoval/a jste školy pro sluchově postižené, nebo běžné školy v integraci? (Mateřskou školu, základní školu, střední školu, případně vysokou školu.)**
Navštěvovala jsem MŠ, ZŠ a SŠ v Ječné – speciální škola pro sluchově postižené. Vysokou školu jsem pak navštěvovala mezi slyšícími – České zemědělská univerzita.
- 5. Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku do mateřské školy?**
 - a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**
Moc se mi tam líbilo. Učitelkám jsem rozuměla a měla jsem skvělé kamarády.
 - b. Rozuměla jste ve třídě, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**
Ano, stýkám se s nimi dodnes, protože se mnou chodili do základní i střední školy.
- 6. Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku na základní školu?**
 - a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**
Všechno bez problémů, třída byla malá, skvělé kamarády.
 - b. Rozuměla jste ve třídě/při výuce, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**
Ano, stýkáme.
 - c. Jaké jste měla zájmy, koníčky, kterým jste se věnovala?**
Ráda jsem kreslila, sportovala, zúčastňovala se kroužků pro neslyšící v malování.
 - d. Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**
Na základní škole jsem ji nepociťovala.
- 7. Mohla byste nám prosím přiblížit svoje studium na střední škole?**
 - a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**
Všechno bylo bez problémů, jen někteří učitelé se mi zdáli nekvalifikovaní nebo jejich typ výuky zastaralý, nepoužívali metodu s obrázky, fotkami atd. Nebo že jedna učitelka psala vše na tabuli a my pak museli opisovat z tabule a pak do toho mluvila a my nestíhali sledovat, co říká.
 - b. Rozuměla jste ve třídě/při výuce, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**
Ano, při výuce jsem většinou rozuměla, měla jsem tam kamarády, stýkám se s nimi dodnes.
 - c. Jaké jste měla zájmy, koníčky, kterým jste se věnovala?**
Tenkrát jsem se věnovala volejbalu, scházela se s kamarády, četla si.
 - d. Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**
Na střední škole jsem ji nepociťovala.
Neuvažovala jste o integraci do střední školy?
Neuvažovala, cítila jsem se tam dobře mezi svými a asi proto, že ségra tu samou školu studovala, tak jsem chtěla jít tam. Ale asi jsem si tenkrát netroufla jít jinam, ale v dnešní době bych asi do integrace střední školy šla.

8. Mohla byste nám prosím přiblížit svoje studium na vysoké škole?

- a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

Bylo to pro mě náročné. Byla to moje první zkušenost studovat mezi slyšícími. Ze začátku to bylo velmi náročné, učitelé neměli informace o sluchově postižených, musela jsem ke každému chodit a říkat jim, že neslyším, že budu ráda, kdyby mluvili tak, abych na ně viděla. Pokud jsem něčemu nerozuměla nebo nestíhala, tak jsem si domlouvala individuální výuku, konzultace atd. Vzpomínám na skvělou učitelku z němčiny, byla na mě sice přísná, ale věděla, že německy umím, že v písemné podobě s tím problémem nemám, tak mi místo poslechu dala jiný úkol.

- b. Rozuměla jste při výuce/spoluzákům, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**

Při výuce nebo debatě byl problém rozumět spoluzákům. Mám z vysoké školy jednu skvělou kamarádku, se kterou se stýkám dodnes.

- c. Jaké jste měla zájmy, koníčky, kterým jste se věnovala?**

Věnovala jsem se volejbalu, chodila jsem na brigády, četla si, scházela se s kamarády.

- d. Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**

Ano, myslím si, že ano. Někdy na zkoušce mě tolik netrápili jako ostatní spoluzáky.

9. Máte kolem sebe spíše kamarády slyšící, či sluchově postižené?

- a. S kterými se Vám nejlépe komunikuje, a proč?**

Mám spíše sluchově postižené kamarády.

- b. Čím jsou Vám blízcí?**

Asi tím, že před nimi mám pocit, že žádný handicap nemám a cítím se svá a nestresuji se tím, jak spolu komunikujeme.

- c. Jakou komunikaci celkově upřednostňujete? Znakový jazyk, mluvený jazyk, znakovou češtinu apod.?**

Mám nedoslýchavé i neslyšící kamarády, takže artikuluji hezky na nedoslýchavé a na neslyšící znakuji.

10. Váš partner je slyšící, nebo sluchově postižený?

Nemám slyšícího partnera.

11. Jak vnímají nedoslýchavost/sluchové postižení Vaši kamarádi, jsou ochotní např. Vám zopakovat, čemu jste nerozuměla?

- a. Stal se Vám kvůli špatnému porozumění nějaký nepříjemný zážitek?**

Moji slyšící kamarádi ví, že neslyším, takže se nic nestalo nepříjemného. Někdy se stane, že zakotám, ale berou to v pohodě a nedají mi to najevo.

- b. Nebo naopak pozitivní, který Vás povzbudil?**

Spíš pozitivní, žasnou, co tolik zvládám, že chodím do práce, hraji volejbal, jezdím na mezinárodní turnaje, zpívám ve ZJ, spíš mě obdivují a fandí mi.

12. Jaký máte pohled na kulturu neslyšících, na znakový jazyk?

- a. Učíte se ho, nebo ho již umíte? Stýkáte se s komunitou neslyšících?**

Kulturu neslyšících znám a jsem na ni hrdá. Ano, stýkám se s neslyšícími.

13. Proč jste se chtěla nebo nechtěla zařadit do komunity neslyšících?

Protože mám mezi nimi spoustu kamarádů, mám moc ráda znakový jazyk a je mi mezi nimi dobře.

14. Kdy jste si začala uvědomovat to, že jste sluchově postižená?

a. Jak Vám to vysvětlovali rodiče?

Moji rodiče byli neslyšící, takže jsem to brala, že je to něco normálního.

b. Co na Vaše sluchové postižení říkali ostatní?

Měla jsem slyšící kamarádku v dětství, ale věděla jsem, že jsem sluchově postižená a styděla jsem se mluvit s ostatními slyšícími, pokud jsem je neznala, protože jsem se styděla jim říkat, že neslyším, teď už s tím problémem nemám.

c. Jak jste to vysvětlovala Vy jim (ostatním)?

Když na to přišla řeč, tak jsem musela jim to nějak vysvětlit. Řekla jsem, že od narození špatně slyším, že nosím sluchadla a že i jinak mluvím, ale že jinak jsem v pohodě.

15. Jak jste procházela obdobím puberty?

a. Hledala jste sama sebe?

Puberta byla v pohodě, v té době jsem měla hodně kamarádů, právě těch sluchově postižených, takže jsem neměla pocit, že jsem sama.

b. Přemýšlela jste o tom, kam patříte, čím chcete v životě být?

Přemýšlela, ze začátku se bála, co bude dál, kde budu bydlet, studovat, ale pak jak jsem začala chodit na brigády, do práce, studovat VŠ, tak jsem se víc osamostatňovala, tak jsem pak byla i víc sebevědomější.

c. Cítíte se být spíše nedoslýchavá nebo neslyšící?

Těžká otázka - spíš se považuji za neslyšící, která mluví a umí znakovat. Ve slyšící společnosti spíš říkám, že jsem nedoslýchavá a vysvětluji jim rozdíl, protože pak si slyšící myslí, že když bych řekla, že jsem neslyšící, že automaticky každý neslyšící mluví a mezi neslyšícími říkám, že jsem neslyšící, ale oni ví, že někdy se na mě obrátí, abych za ně něco řekla v restauraci atd.

16. Jak vnímáte to, že neslyšíte jako ostatní slyšící lidé?

a. Kdybyste se mohla narodit znovu, chtěla byste být slyšící?

Takhle jsem nepřemýšlela, možná jen, jaké je to slyšet tak, že bych slyšela všechno, ale jen ze zajímavosti. Ale jinak mi to vyhovuje, že žiju takový život jaký život a naopak si myslím, že kdybych byla slyšící, že bych neprožila to, co prožívám teď. Jen mi přijde, že děti slyšících rodičů mají snazší život, že nemusí vše sami si obstarávat a „starat“ se o svoje rodiče. Moje rodiče jsou neslyšící a méně informovaní, tak se mě od 15 let už začínali ptát na různé věci a chtít po mně, abych jim pomohla vyřizovat věci, i když jsem sama nevěděla jak. Pak v dospělosti hodně věcí jsem si musela zařídit sama a nikdo mi neporadil, jak se to dělá.

b. Měla jste někdy období, kdy jste se styděla za svoje kompenzační pomůcky, tj. sluchadla? Skrývala jste to nějak, nebo jak jste to vnímala?

Ano, myslím si, že v době puberty jsem se za sluchadla tak trochu styděla a často jsem nosila spíš rozpuštěné vlasy. Spíš jenom když jsem byla venku mezi slyšícími, ale ve škole v Ječné jsem neměla důvod se stydět. I v době studia na vysoké škole jsem se kupodivu také styděla, když se na to dívám zpětně, a často jsem měla rozpuštěné vlasy, ale myslím, že pak postupem času jsem to

přijala lépe a teď už se za ně nestydím, prostě to ke mně patří a mám skvělé slyšící kamarády, kteří mě berou takovou, jaká jsem.

17. Co pro Vás znamená být nedoslýchavým?

Že jsem sluchově postižená, ale že se s tím dá žít, ve slyšící společnosti nemůžu být bez sluchadla, že jsem ráda, že se mi podařilo s tímto handicapem se dostat tam, kde jsem a že mám život ráda.

18. Myslíte si, že existuje komunita nedoslýchavých?

a. Chtěla byste, aby existovala?

Myslím si, že existuje. Ale spíš jen takové menší skupinky, nikoliv velká skupina jako Neslyšící. Já mám třeba svou komunitu nedoslýchavých volejbalistů.

Respondent 7

Tento rozhovor proběhl formou chatu 21. 4. 2015.

1. Mohla byste se nám prosím představit?

Jsem z okolí Brna.

a. Kolik Vám je let?

15

b. Momentálně studujete, popřípadě kde?

Momentálně jsem v 9. třídě na základní škole.

Kam jste se přihlásila na střední školu?

Rozhodovala jsem se, kam se přihlásím na střední školu. Mohli jsme si podat 2 přihlášky, a proto jsem si podala jednu na běžnou školu do integrace, a druhou do školy pro sluchově postižené. Raději bych se dostala na školu pro sluchově postižené.

A čím byste chtěla v budoucnu být?

Vůbec ale nevím, čím chci do budoucna být, protože vím, že sluchově postižení to mají s výběrem povolání horší. Nemůžu být třeba policajtkou, protože neslyším. Myslím, že uvidím podle toho, kam mě vezmou.

2. Jaká je vaše sluchová vada?

Mám skoro 90% (decibely netuším), a diagnostikovanou těžkou nedoslýchavost na levém uchu, a na pravém praktickou hluchotu. Nosím však sluchadla, která mi velmi pomáhají (lidé mi říkají, že na ně působím jako slyšící, že by na mě nic nepoznali).

a. Případně prosím o ukázkou na nějakých příkladech, např. můžete telefonovat? S obtížemi nebo vůbec?

Telefonovat mohu, ale musím mít zesílenou hlasitost. Telefonuji pouze s těmi, které znám, protože vím, že jim budu rozumět nebo se můžu do zblbnutí ptát, co říkal.

b. Když stojí někdo za Vámi, rozumíte mu?

Většinou ano, doma dokážu takhle normálně konverzovat.

c. Slyšíte za sebou jedoucí auto, nebo tramvaj?

Slyším, spíš mám problém s rozlišením zvuku, odkud jde. Ale stává se, že jakoby „vypnu“, pokud jsem zamyšlená.

d. Komu rozumíte lépe? Ženám, či mužům a proč?

Jak kdy, mám obecně pocit, že víc mužům, ale pokud má vousy, či špatně mluví, tak jim nerozumím. Ovšem jsou i ženy, které huhňají, a to jsem pak úplně ztracená. Záleží hodně na artikulaci a přiměřené hlasitosti.

- e. Jaké tóny slyšíte, či neslyšíte? Pískání, zvonění telefonu či mobilu, domácí zvonek apod.**

Slyším spíše hluboké tóny, vysoké neslyším, jako například cvrčka, nebo zvonění mobilu slyším později (než se ke mně dostane ten zvuk).

- 3. Z jaké pocházíte rodiny? Rodiče jsou slyšící, či neslyšící, nebo je někdo nedoslýchavý?**

- a. Máte sourozence, nebo příbuzného, kdo také neslyší/nedoslýchá jako Vy?**
Mám slyšící rodiče, a těžce nedoslýchavou sestru. My dvě jsme jediné. Komunikujeme spolu mluvenou řečí.

- 4. Navštěvovala jste školy pro sluchově postižené, nebo běžné školy v integraci? (Mateřskou školu, základní školu).**

MŠ, ZŠ jsem absolvovala v integraci a SŠ, to se uvidí podle přijímacích zkoušek.

- 5. Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku do mateřské školy?**

Chodila jsem do slyšící MŠ, kde jsem měla moc fajn paní učitelky, ale nijak zvlášť si na toto období nepamatuji. Měla jsem to blízko do školky, což byla výhoda, nemusela jsem nikam daleko dojíždět.

- a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

Myslím, že jsme měli fajn partu, ale pamatuju si na jednu holčičku, co nás strašně ráda štípala. Nevybavuju si to přesně.

- b. Rozuměla jste ve třídě, měla jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?**

Nestýkám, ale pamatuji si, že ve vedlejší třídě jsem měla budoucí spolužáky ze ZŠ.

- 6. Mohla byste nám prosím přiblížit svoji docházku na základní školu?**

Chodím do integrace, na prvním stupni jsem měla hodiny logopedie, píše diktáty. Na prvním stupni to bylo fajn, nestřídali se nám tolik učitelé. Mám z češtiny velmi dobré známky, přičítám to četbě, že jsem si vždy zapamatovala tvar slova, jak vypadal a když jsem nevěděla jaké i/y napsat, tak jsem si obě slova napsala a to „hezčí“ bylo to správné. První stupeň byl super.

Druhý stupeň je horší, střídají se nám vyučující, ale všichni vědí, že neslyším. Třída se více skupinkuje, ale já se snažím vycházet se všemi. Nepocítila jsem nikdy šikanu, za což jsem moc ráda.

- a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?**

Líbí se mi, že jsem tak nějak měla štěstí na vyučující, krásně mluvili a já seděla většinou maximálně do třetí lavice. Spíš někdy nerozumím spolužákům, když odpovídají vyučujícím, ne všem je dobře rozumět, protože mluví potichu. O přestávce vriskají, ale o hodině kuňkají.

- b. Rozumíte ve třídě/při výuce, máte tam kamarády? Stýkáte se?**

Tak se spolužáky se stýkám každý den, docela se těším na změnu prostředí. Přece jen už jsme spolu 9 let.

- c. Jaké máte zájmy, koníčky, kterým se věnujete?**

Chodila jsem na malování, hodně čtu a sportuju - baví mě florbal.

- d. **Měla jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?**

Ne, žádné jsem neměla. Diktáty píšu s ostatními a žádné úlevy nemám.

7. **Máte kolem sebe spíše kamarády slyšící, či sluchově postižené?**

Ted' pouze slyšící, ale doufám, že se to změní, tím že mě vezmou na školu pro sluchově postižené.

- a. **S kterými se Vám nejlépe komunikuje, a proč?**

No, třeba s mojí sestrou se mi dobře mluví, jsme na tom podobně, takže víme, jak na sebe mluvit. Ale jinak jsem zvyklá jen na slyšící.

- b. **Čím jsou Vám blízcí?**

Tím, že máme společný jazyk.

- c. **Jakou komunikaci celkově upřednostňujete? Znakový jazyk, mluvený jazyk, znakovanou češtinu apod.?**

Mluvený.

8. **Váš partner je slyšící, nebo sluchově postižený?**

Nemám žádného.

9. **Jak vnímají nedoslýchavost/sluchové postižení Vaši kamarádi, jsou ochotní např. Vám zopakovat, čemu jste nerozuměla?**

Většinou ano, nevzpomínám si, že by mi nechtěli něco zopakovat. Respektovali to, že neslyším.

- a. **Stal se Vám kvůli špatnému porozumění nějaký nepříjemný zážitek?**

Stává se, každou chvíli, ale ne vyloženě nepříjemný, prostě je to tak, když špatně slyším. Stává se mi třeba to, že se mě na něco někdo zeptá, a já mu odpovím úplně mimo, protože jsem slyšela něco jiného.

- b. **Nebo naopak pozitivní, který Vás povzbudil?**

Že krásně mluvím a rozumím, že nepůsobím jako sluchově postižená.

10. **Jaký máte pohled na kulturu neslyšících, na znakový jazyk?**

Znakový jazyk se mi líbí, a chtěla bych se ho naučit. O kultuře neslyšících moc nevím. Ráda bych poznala nové lidi, kteří jsou na tom podobně jako já.

11. **Kdy jste si začala uvědomovat to, že jste sluchově postižená?**

Tak na tom přelomu prvního a druhého stupně asi. Když se mě ptaly děti, co to mám v uchu.

- a. **Jak Vám to vysvětlovali rodiče?**

Že nosím sluchátka, abych lépe slyšela.

- b. **Co na Vaše sluchové postižení říkali ostatní?**

Bud' se ptali, anebo to už věděli, někteří to ani nepoznali. Nerozhlašovala jsem to, když to nebylo potřeba. Chtěla jsem, aby mě brali jako člověka. A ne tu „co nosí sluchadla“. Cítím, že potřebuju kontakt s lidmi, kteří jsou na tom stejně či podobně jako já. Myslím, že mi to dost pomůže, abych se nestyděla. Proto tak moc chci na školu pro sluchově postižené.

- c. **Jak jste to vysvětlovala Vy jim (ostatním)?**

Že prostě od narození neslyším a sluchadla mi pomáhají slyšet tak, jako slyší oni. Bez nich že neslyším. Někteří mi záviděli, že můžu „neslyšet“ (vypnout sluchadla) kdy chci.

A vadí Vám nosit sluchadla, schováváte je, nebo naopak?

No, styděla jsem se za ně, nosím proto kratší vlasy, aby nebyly vidět.

12. Jak procházíte obdobím puberty?

Zatím myslím, že celkem dobře. Ona třeba ještě přijde.

a. Hledáte sama sebe?

Hledám, právě proto chci jít na školu pro sluchově postižené. Jak jsem říkala, cítila jsem, že mi něco chybí, že bych chtěla poznat i nějaké ty podobné kamarády. Slyšící kamarády jsem si vyzkoušela, teď chci zkusit být s těmi neslyšícími, jací jsou. Bojím se taky, že bych nemusela střední školu mezi slyšícími zvládnout, protože tam bude těžší učení. Taky mě unavuje to, že se musím víc soustředit, abych slyšela všechno, co se kolem mě povídá. A ještě, nemusela bych se tam cítit v pohodě, protože tam budou noví spolužáci a bála bych se, jak mě přijmou.

b. Přemýšlela jste o tom, kam patříte, čím chcete v životě být?

Zatím ne, ale doufám, že mi k tomu škola pro sluchově postižené, a noví kamarádi pomůžou.

13. Jak vnímáte to, že neslyšíte jako ostatní slyšící lidé?

Tak tím, že neslyším odmala, tak nevím, o co jsem přišla. A naopak jsem někdy ráda, že můžu zvuky vypnout.

a. Kdybyste se mohla narodit znovu, chtěla byste být slyšící?

Nevím, kdybych byla slyšící, bylo by to jednodušší. Ale uvidím, co mi přinese kontakt s neslyšícími.

14. Co pro Vás znamená být nedoslýchavým?

Že neslyším tak, jako lidi kolem mě.

15. Myslíte si, že existuje komunita nedoslýchavých?

To vůbec netuším, ale chtěla bych, aby byla! Možná, že se setkávají nedoslýchaví kamarádi spolu, ale aby to byla komunita, to nevím.

Tento rozhovor byl doplněn o aktuální informace z 11. března 2017.

Na jakou školu jste se dostala?

Pokračuji na střední škole pro sluchově postižené. Jsem moc ráda, že to vyšlo!

Mohl/a byste nám prosím přiblížit svoje studium na střední škole?

a. Vzpomínáte si na nějaké zkušenosti, co se Vám třeba nelíbilo, nebo naopak líbilo?

V současné době jsem moc spokojená, že jsem sem šla, mám tady spoustu kamarádů, kteří jsou na tom stejně či podobně jako já. Učím se tu nové znaky a je to super! Je to opravdu příjemná změna! Vyučující se nám snaží vycházet ve všem vstříc, jsou ohleduplní, co se týče komunikace, a co se týče probrané látky, myslím, že postupujeme přiměřeným tempem. Nemyslím si, že bych se na škole v integraci naučila něco navíc. Tady jsem víc v pohodě.

b. Rozuměl/a jste ve třídě/při výuce, měl/a jste tam kamarády? Stýkáte se dodnes?

Se všemi ve třídě si velice dobře rozumím, myslím, že jsme dobrá parta a podnikáme spolu akce i mimo školu s ostatními ročníky. Je fajn, že nemusím nikomu vysvětlovat, jak se mnou má komunikovat.

c. Měl/a jste někdy nějakou „výhodu“ (ať v pozitivním či negativním smyslu), protože jste sluchově postižený člověk?

Na škole máme skoro všichni sluchové postižení, a proto nám žádné úlevy navíc, než ty co máme všichni, nejsou poskytovány.

Vím, že je ještě čas, ale uvažujete do budoucna přihlásit se na vysokou školu?

Ráda bych se na vysokou školu někam přihlásila, zatím tedy vůbec nevím na jaký obor, ale vzhledem k tomu, že mi škola jde a baví mě, tak myslím, že by bylo dobré to zkusit. Slyšela jsem, že jsou i různé formy podpory při studiu, jako je například přepis, tak by mi to při studiu mohlo pomoci.